...ЫГ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

120 (8028) | 1956 оной майн 23, среда | Сэн 20 мүнгэн

Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молле, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр К. Пино гэгшэдтэй СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовой хэһэн хэлсээнүүд тухай

МЭДҮҮЛГЭ

Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Ги Молле, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Кристиан Пино, тэдэниие үдэшэжэ ябалсаһан хүнүүд СССР-эй Правительствын урялаар ерээд, 1956 оной майн 15-һаа 19 хүрэтэр Москвада байгаа.

Тэдэнэй Москвада байха үедэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевтой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовтой, тэрэшэлэн бусад советскэ хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай хэлсээнүүд хэгдэһэн байна. Тэдэ хэлсээнүүдтэ советскэ, мүн французска талын советнигүүд болон экспертнүүд хабаадалсаа.

Хани барисаанай, үнэн сэдьхэлэй ба үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда хэгдэһэн хэлсээнүүдэй үедэ франко-советскэ харилсаан тухай, тэрээниие һайжаруулха арга замууд тухай, мүн уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсээбди. Тэрэнэй үндэһөөр ашатай туһатай дискусси хэгдэжэ, хэдэ хэдэн асуудалнуудаар хоёр Правительствын хараа бодолой адлишуу байһые элирүүлээ; зарим асуудалнуудта хамаатай арсалдаан хүсэд зайсуулагдаагүйшье һаа, хоёр талын хараа бодолые зүбөөр ойлгохо ябадал туйлагдаа.

Олон жэлэй заншал болоһон хани барисаагаар холбоотой Советскэ Союзай ба Французска Республикын хоорондохи һайн харилсаанууд үгэеэ ойлголсолгын, бэе бэеэ хүндэлэлгын үндэһөөр хүгжөөгдэнэ гэжэ хоёр Правительствын түлөөлэгшэд нэгэн һаналтайгаар тэмдэглээ.

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха гэжэ эрмэлзэдэг хоёр Правительство франко-советскэ харилсаае бүхы талаарнь хүтжөөхэ ба һайжаруулха ябадал хоёр арадай аша туһада нэгэн доро харюусаха байна гэжэ, бүгэдэниитын эб найрамдал ба аюулгүй байдал улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ горьтой туһа нэмэри болохо гэжэ мэдэрнэ.

Уласхоорондын байдалай һүүлэй үедэ һайжаруулагдаһые эдэ правительствонууд һайшаан тэмдэглэнэ. Гэхэ зуура, гүрэнүүдэй хоорондо хангагдаха ёһотой этигэл найдабари үшөө хүсэд бии болоодүй гэжэ тоолоод, Советскэ Союзай болон Франциин түлөөлэгшэд зохихо хэмжээнүүдые абахаар шиидэнхэй байһанаа тэмдэглэбэ. Эдэ хэмжээнүүдые абабал, политическэ, экономическа ба социальна байдалай илгааһаа дулдыдангүй гүрэнүүдэй хоорондын этигэл найдабариие бэхижүүлгэдэ, харилсааень һайжаруулха хэрэгтэ туһалха бэлэй. Энээнтэй дашарамдуулжа хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондын харилсаа холбооной удхашанарые тэмдэглээд, Советскэ Союзай ба Франциин түлөөлэгшэд иимэ харилсаа холбоон саашадаашье элдэб оронуудай гүрэнэй ажал-ябуулагшадай хоорондо хүгжөөгдэхэ гэжэ найдадаг байһанаа мэдүүлээ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Уставай гол ёһонуудта дуратай байһан тухайдаа, тэдэниие үрэтэй һайнаар хэрэглэбэл—арсалдаатай асуудалнуудые сэхэ шууд шиидхэхэ хэрэгтэ туһалха ёһотой байһан тухайдань Советскэ Союзай ба Французска Республикын түлөөлэгшэд дурдана. Ямаршье арсалдаае эбэй гуримаар шиидхэхэ гэжэ заадаг, өөрыгөө хамгаалхаһаа ондоо ушарта хүсэ хэрэглэхэ аюул тохёолдуулдаг ябадалые гү, али хүсэ хэрэглэхэ ябадалые хоримжолдог Уставай заабаринуудые сахиха гэжэ өөһэдынгөө правительствонуудай хүсэдэг байһые баталан гэршэлнэ. Хэнэйнгэйшье газар дайдын бүтэн бүрин байлгые, сүлөөтэ эрхые хүндэлхэ, бэе бэедээ добтолхогүй, өөр өөрынгөө дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй гээшэ гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын ба һайн харилсаанай үндэһэн болоно гэжэ эдэ түлөөлэгшэд мэдүүлнэ.

Европодо аюулгүй байдал хангаха асуудалнуудаар һаналаа мэдэлсээд байхадамнай, Европодохи эб найрамдал ба аюулгүй байдалай бүгэдэниитын эб найрамдал сахиха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байһан тушаа хоёр Правительствын хараа бодолой тудалдаха байһаниинь элирээ. Гэхэ зуура, эдэ правительствонууд европейскэ асуудалнуудые шиидхэхэ арганууд тушаа үгэеэ хүсэд ойлголсоогүй байна.

Арсалдаатай шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зорилгоор, бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада хоёр Правительство хоорондоо харилсажа үргэлжэлхэ. Бидэнэй оролдолгын, тэрэшэлэн эб найрамдал хангаха гэжэ хүсэдэг ондоошье правительствонуудай оролдолгын ашаар, уласхоорондын этигэл найдабари тогтоогдохо, хүйтэн дайн эсэслэн усадхагдаха, яаралтайгаар зэбсэглэлгэ болюулагдаха, тиин шэнэ дайнай аюулһаа арадууд сүлөөрхэ гэжэ хоёр Правительство этигэнэ.

СЭРЭГҮҮДЫЕ ХОРООХО АСУУДАЛ

СССР-эй ба Франциин түлөөлэгшэд хэлсээ хэхэ үедөө сэрэгүүдые хороохо тухай асуудал үргэнөөр зүбшэн хэлсээд, сэрэгүүдые хороохо асуудал мүнөөнэй оршон байдалда уласхоорондын хойшолуулашагүй шухала зорилго болоно гэжэ ойлголсоо. Энэ асуудал шиидхэхэдэ уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, этигэл найдабариие бэхижүүлхэ ба сэрэгэй ехэ гаргашануудые хүнгэдхэхэ талаар имагта шухала үүргэ дүүргэхэ гэжэ эдэ түлөөлэгшэд этигэнэ.

Сэрэгүүдые хороохо тухай асуудалаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида үгэеэ ойлголсохын тула СССР-эй Правительство, Францнин Правительство оролдолго гаргажа үргэлжэлхэ байха. Ядерна зэбсэг хуряаха ябадалай шухала удхашанартайе, атомай хүсэ гансал амгалан хэрэгтэ ашаглаха шухала байһые эдэ правительствонууд онсолон тэмдэглэнэ. Тус асуудал эдэ правительствонуудай гол зорилго зангаараа үлэнэ, тэрээниие бэелүүлхэ оролдолго гаргажа үргэлжэлхэ байна.

Уласхоорондын зохихо хиналта тогтоон, зэбсэгүүдые һайса хорообхотоёо хамта гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдыень горьтойгоор хороохо, түбхын түрүүндэ агууехэ табан гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд ба зэбсэгүүдые хороохо шэглэлтэй хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха шухала тухайда үгэеэ ойлголсохо зорилгоор, хоёр Правительство оролдолго гаргажа үргэлжэлхэ.

Өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба зэбсэгүүдые нэгэн талаһаа хороохо гэһэн Советскэ Правительствын шиидхэбэриин шухала удхашанартай байһые Францнин Правительство мэдэрнэ; тус правительствын һанамжын ёһоор, энэ шиидхэбэри буу зэбсэгүүд ба сэрэгүүдые хороохо тухайда хэгдэжэ байгаа хэлсээе хүнгэдхэжэ болохо байна.

ХҮГЖЭЛТЭ БАГАТАЙ ОРОНУУДТА ЭКОНОМИЧЕСКА БА ТЕХНИЧЕСКЭ ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Хүгжэлтэ багатай оронуудта экономическа ба техническэ туһаламжа үзүүлхэ асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Советскэ Союзай Правительство, Францнин Правительство хүгжэлтэ багатай оронуудта экономическа ба техническэ туһаламжа үзүүлхээр хамтын хүсэлэлгэ гаргаха шухала тухайда һанал нэгэтэй байһанаа элирхэйлнэ, энэмнай оронуудай хоорондо бүри һайн харилсаа тогтоохо арга олгохо, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада туһа болохо.

Тиимэ туһаламжын гол зорилгонь юун байха ёһотойб гэхэдэ, сүлөөтэйгөөр абаха зөөреэ ашаглан, экономическа ба социальна дэбжэлтын замаар урагшаа бүри түргэн дабшаха арга боломжые тиимэ туһаламжа абадаг оронуудта олгохо зэргэтэй. Тиимэл ушарһаа, Нэгэдэмэл Нацанууд энэ талаар ашатай туһатай үүргэ дүүргэжэ болохо байна гэжэ хоёр Правительство тоолоно. Энэ асуудалаар Французска Правительствын табиһан проектнүүдтэйнь советскэ хүтэлбэрилэгшэд танилсаа. Тэдэ проектнүүдэй гол бодомжые советскэ хүтэлбэрилэгшэд ойшоон угтаа, гэхэ зуура эдэнэй үзэмжэдэ табигдаһан ба һайтар шэнжэлэгдэхэ ёһотой түсэбые дүүргэлтэ болгохо арганууд тушаа хараа бодолоо хожом хэлэхээр нөөнэ. Экономическа харилсаа холбоон тухай ниитэ-европейскэ хэлсээ баталха гэһэн советскэ дурадхалые Французска Правительство мүн тиимэл гуримаар хаража үзэхэ байна.

ДҮТЫН БА ДУНДА ВОСТОК ТУХАЙ

СССР-эй ба Франциин түлөөлэгшэд һанал бодолоо зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, Дүтын ба Дунда Востогтохи байдалые хаража үзөө. Уласхоорондын түгшүүрилые улам һуларуулха, бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй бүхы правительствонууд Дүтын ба Дунда Востогтохи байдалда ехэхэн анхарал хандуулха ёһотой гэжэ тоологдоо.

Дүтын Востогтохи байдал тухай СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын 1956 оной апрелиин 17-ной мэдүүлгэ доторхи тобшололнуудые һонирхон тэмдэглээбди гэжэ Францнин түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

Палестинын райондо эб найрамдал бэхижүүлхэ оролдолго гаргахадань, Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэдэнь Нэгэдэмэл Нацануудай Организациие дэмжэхэ гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

Арабска гүрэнүүдэй ба Израилиин хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые алибаа. таладаа таарамжатайгаар, эбэй гуримаар шиидхэхэ үүсхэл ООН-эй гаргабал хоёр Правительство дэмжэхэ.

Зугадаашадай байдалые һайжаруулхын тула Нэгэдэмэл Нацануудай оролдолго гаргаа һаань, хоёр Правительство дэмжэхэ байха.

ЗҮҮН-УРДА АЗИ ТУХАЙ

Женевскэ зүблөөнэй Түрүүлэгшэнэрэй Лондондо хэһэн хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүдые хоёр Правительствын түлөөлэгшэд шэнжэлжэ үзөөд, 1954 оной хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ, Зүүн-Урда Азида эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ хэгдэһэн энэ оруулалтые һайшаана.

СОВЕТСКО-ФРАНЦУЗСКА ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХАРИЛСААНУУДЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТУХАЙ

Хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаае хүгжөөхэ тухай асуудалаар Советскэ Союзай ба Францнин түлөөлэгшэд мүн лэ һанал бодолоо зүбшэн хэлсэһэн байна. Хоёр ороной түлөөлэгшэд франко-советскэ эд товарай эрьесын хүгжэлтые бүхы аргаар дэмжэхэ гэжэ хэлсээд, энэмнай хоёр талын экономическа ашаг туһада харюусаха, арадуудай хоорондоо бүри һайн харилсаатай болоходонь, үгэеэ ойлголсоходонь шухала нүхэсэл болохо гэжэ мэдэрбэ.

Эд товарай эрьесые бүри ехэ, бүри тогтууритай болгохо ябадалда туһалха зорилгоор хоёр ороной түлөөлэгшэд эд товар абалсаха тухай удаан болзортой хэлсээ баталха гэбэ. Элдэб һалбаринуудта хэрэгтэй машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые, түүхэй ба промышленна товарнуудые Францииһаа СССР-тэ асарха, тэрэшэлэн Францида шухала эд товарнуудые Советскэ Союзһаа абаашаха ябадалай жэлһээ жэлдэ ехэ болгогдохо байһые энэ хэлсээн анхаралдаа абана. Гэхэтэй хамта, хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаанда ходо ородог товарнууд, материалнуудһаа гадна, мүн хоёр талын зүбшөөрэлөөр ондоошье товарнууд болон материалнуудые абалсаха ябадал хэлсээн дотор хараалагдажа болохо юм. Хоёр Правительствын түлөөлэгшэд ниитын хэрэглэлэй эд товарнуудые абалсаха, худалдан абагшад ба худалдагшадай хоорондын харилсаае хүнгэдхэхэ тухай асуудал шэнжэлжэ үзэхэ гэжэ хэлсээ.

1957 оной январиин 1-һээ хүсэндөө орожо болохо талыень бодолсон, тиимэ хэлсээе 3 жэлэй болзортойгоор 1956 оной сентябрь соо Парижда баталха тухай зүбшэлжэ эхилхэ гэжэ хэлсэгдээ.

Худалдаа наймаанай талаар хизаарлалта ба газаашалгын хэгдэдэггүй һаань, дурсагдаһан үе соо Советскэ Союз французска эд товарые бүри ехээр худалдан абажа болохо байгаа, тэрэшэлэн гурбан жэлэй болзоройэсэс тээшэ СССР-эй ба Францнин хоорондоо абалсадаг эд товарай эрьесын 1955 онойхиһоо 3—4 дахин тухай нэмэхээр бодомжолон, Францида советскэ эд товар худалдалгые ехэ болгожо болохо байгаа гэжэ советскэ түлөөлэгшэд мэдүүлээ.

Французска портнуудай ба Балтиин далайдахи советскэ портнуудай хоорондо пароходоор ябалсадаг болохо тухайда үгэеэ ойлголсоһые хоёр Правительствын түлөөлэгшэд һайшаан тэмдэглэнэ.

СССР-эй БА ФРАНЦИИН ХООРОНДОХИ КУЛЬТУРНА ХОЛБОО БАРИСААН ТУХАЙ

Францнин болон СССР-эй хоорондо культурна, научна ба техническэ харилсаа хэхэ асуудалда хоёр ороной түлөөлэгшэд онсо анхарал хандуулаа. Энэ харилсаае али болохоор хүгжөөхэ шухала гэжэ үгэеэ хүсэд ойлголсохо байһанаа хоёр ороной түлөөлэгшэд баяртайгаар тэмдэглэнэ.

Научна ба уранһайханай хүдэлмэриин талаар хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбоое үргэдхэхэ хэрэгтэ туһа хүргэхэ хүсэлэнтэй байһанаа Французска Правительство Советскэ Правительствода мэдээсээ; атомай хүсэ шэнжэлхэ Французска Верховно Комиссариадай центртэ ерэжэ үзэхыень советскэ бүлэг инженернүүд, эрдэмтэдые урихаар, Московско Ехэ театрын балетнэ группын зүжэг наадые Парижда эмхидхэхээр бэлэн байһан тухайдаа Французска Правительство мэдүүлээ.

Францитай культурна холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, тусхайлан хэлэбэл: ном һудар, газетэ, журналнуудые бүри олоор абалсадаг болохо хүсэлэнтэй байһанаа Советскэ Правительство мэдүүлээ.

Франко-советскэ культурна харилсаа холбооной гол гурим ба формонуудые тодорхойлһон, энэ коммюникедэ хабсаргагдаһан хамтын мэдүүлгын текстые хоёр Правительство һайшаагаа.

БУСАД АСУУДАЛНУУД

Европейскэ нэгэдэлнүүдые тогтоон байгуулха тушаа, тэрэ тоодо атомай хүсые амгалан хэрэгтэ ашаглаха һанамжануудаа Францнин ба СССР-эй хүтэлбэрилэгшэд найруулаа.

Атомай хүсые амгалан хэрэгтэ ашаглаха талаар оронуудай хоорондо харилсаа холбоо хүгжөөхэ, тусхайлан хэлэбэл — энэ асуудалаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор харилсаа холбоо тогтоолгодо туһалха шухала гэжэ хоёр Правительство хэлсээ. Французска түлөөлэгшэд Алжирай асуудалнууд тушаа, тэрэшэлэн Алжирта Французска Правительствын ябуулжа байгаа политика тухайда советскэ нүхэдтэеэ һанал бодолоо зүбшэлһэн байна.

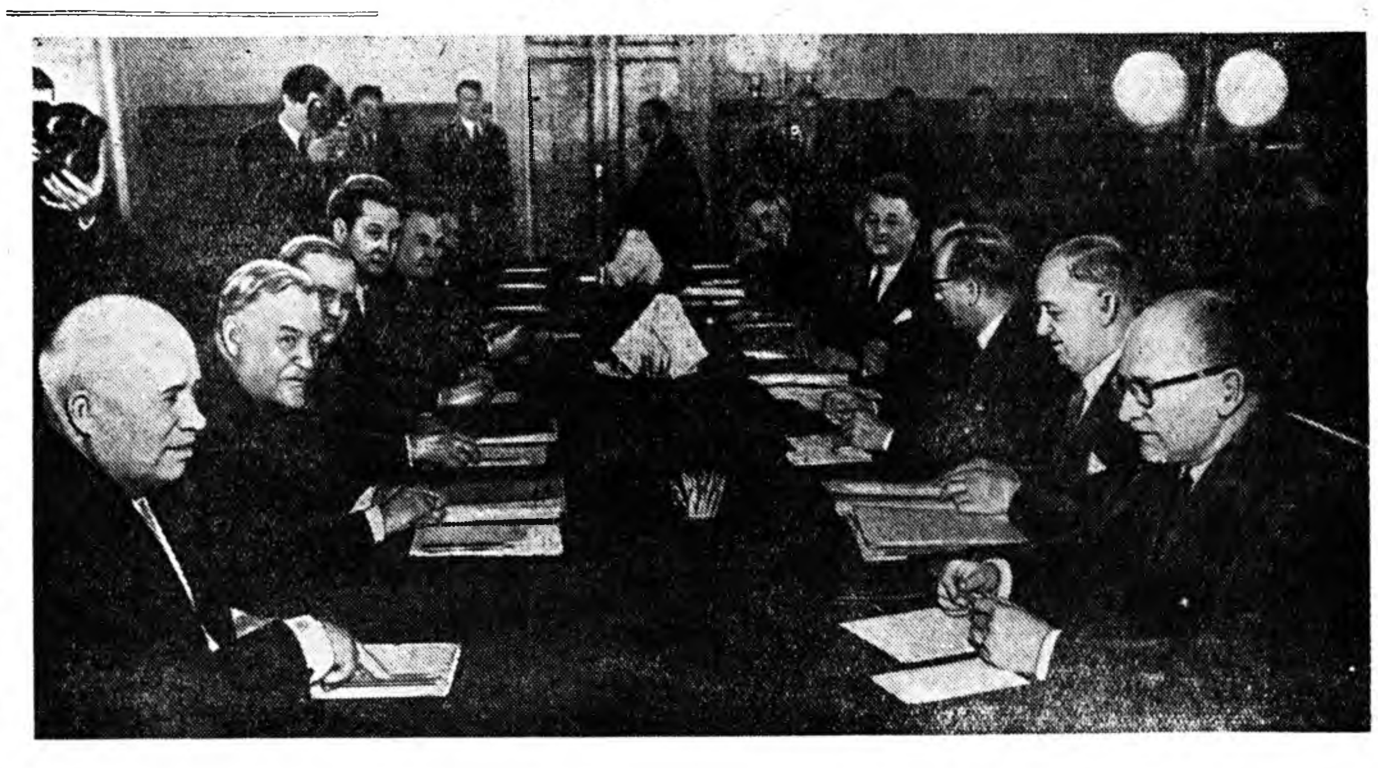
Зөөлэншэг хэмжээнүүдые абаад байбал, энэ шухала асуудалаар мүнөө сагта зохихо ба арадуудай аша туһада таараха шиидхэбэри Французска Правительствын оложо шадаха байһандань этигэнэбди гэжэ советскэ түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

Хоёр Правительствын түлөөлэгшэд хэлсээнэйнгээ үрэ дүндэ алишье талаһаа хананхай байһанаа мэдүүлээд, иимэ уулзалга дахин хэхэ гэжэ хэлсээ.

СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. БУЛГАНИН.

Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ГИ МОЛЛЕ.

Москва, 1956 оной майн 19.

Советскэ правительствын урялаар ерэһэн Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Ги Молле, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Кристиан Пино болон тэдээнтэй хамта ябалсагшад майн 15-һаа 19 болотор Москвада байгаа.

Москвада байха үедөө тэдэнэр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов болон советскэ хүтэлбэрилхы бусад ажал-ябуулагшадтай хэлсээ хэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заседаниин зал соо. **ТАСС-эй фотохроникэ.**

...Удха түгэлдэр лекцинүүдые уншаха

...арксизм-ленинизмын барагда...гүй баялигта Советскэ Союзай ...ммунистическэ партиин XX съезд ...хамшаг ехэ нэмэри хэһэн байна. ...өө саг үеын экономическа ба ...итическэ тон шухала хэдэ хэдэн ...блемэнүүд, марксистско-ленин... теориин гол үндэһэн асуудал... КПСС-эй XX съездын шиидхэ...нүүд болон материалнууд дотор ... шэнээр табигдажа, тодорхой...доо.

...анай партиин энэ түүхэтэ съезд... дашарамдуулагдан, хаа хаана... идеологическа хүдэлмэри нилээд ...жаруулагдаа. КПСС-эй XX съезд ...лшадые коммунистическээр хү...жүүлхэ, манай бүхы кадрнуудай ...итическэ эрдэмые улам дээшэ...лхэ асуудалда онсо анхарал хан...һан байна. Идеологическа хү...мэриин таһаршагүй хубинь бай... лекционно пропаганда үргэн ...тэ арад зоной дунда коммунис...ескэ үзэл суртал үргэнөөр дэлгэ...лхэ хэрэгтэ туйлай ехэ үүргэ ...ргэдэг.

...екционно пропагандын гүн уд... саашадань һайжаруулха, тэ...ние бодото ажабайдалтай няг... холбоотой болгохо зорилгоор ...лэй үедэ олохон партийна коми...үүд хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые ...һан байна. Энэ жэлһээ эхилжэ, ...тиин олонхи айкомууд аймаг до...оо лекционно пропаганда эмхид...э ниитэ түсэб һара бүхэндэ таби... болонхой. Тэрэнэй ашаар мүнөө ...дприяти, эмхи зургаан, колхоз, ...С, фермэ ба бригада бүхэндэ һа...соогоо 2—3 лекци алгадгүй ун...дадаг боложо байна. Энэ жэлэй ...арьһаа эхилжэ, Бичурын, Мухар...бэрэй болон бусад зарим аймагта һара бүхэндэ дунда жэшээ... гурбан зуугаад лекци уншаг... Ажалшадай дунда лекци унша...ниитэ түсэбэй аймаг дотор табиг...аг болоһонһоо хойшо, лекционно ...паганда нилээд гуримшуулагдаа. ...эһээ урда тээ нэгэ зарим газар...дта лекци, элидхэлнүүдэй олоор ...агдахадань, харин зарим газар...дта оройдоо уншагдадаггүй гү, ... нэгэ лекциеэ нэгэ газартаа даб... уншадаг ябадал үзэгдэдэг бай... Мүнөө тиимэ ушар үзэгдэхэеэ ...ёо. Ерэхэ һарада хаана ямар ...и уншаха байһанаа лектор бү... уридшалан мэдэжэ, эртээнһээ ...эндээ бэлэдхэдэг болонхой.

...өөр партиин зарим айкомууд ...ционно пропаганда эмхидхэхэ ...б һара бүхэндэ табижа, тэ...э бюро дээрэ баталжа, айма...гаа газетэдэ тунхаглажархиһан ... тэрэнээ дүүргэдэггүй байна. ...ээ болгон партиин Хориин ай...ые абажа үзээбди. Энэ жэлэй ...арь һарада 140, февральда—160 ...и, мүн март, апрель һаранууд...баһал иимэ тооной лекци ажал...та уншаха гэжэ лекционно про...ндаар аймагайнгаа түсэб ... партиин айком хараалһан бай... Теэд эдэ лекцинүүдынь булта ...агдаагүй байха юм. Тиин энэ ...рые ямараар сэгнэлтэйб? Пар... Хориин айком өөрынгөө хэлэ...үгэдэ хүрөөгүй, абаһан шиидхэ...э дүүргээгүй бшуу. Энэ юун ...эһээ тохёолдооб гэхэдэ, баталан ...ан шиидхэбэреэ бодотоор бэе...хын түлөө КПСС-эй айкомой ...лмэришэд ёһотой оролдолго гар...гүй байшоо ха.

...имэ дутагдал партиин Яруунын, ...райн, Тарбагатайн ба бусад за... айкомуудта мүн лэ хамаатай. ...лшадые коммунистическээр хү...мүүжүүлхэ, арад зоной дунда лекционно пропаганда эрхилхэ хэрэгтэ саашадаа иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа огто болохогүй. Үргэн ниитэ арад зоной дунда эрхилэгдэхэ лекционно пропагандые партийна комитедүүд саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ уялгатай. Гадна, лекционно пропагандын гол шухала зүйлынь юуб гэхэдэ, нэн түрүүн тэрэ гүн гүнзэгы удхатай байха ёһотой юм. Ушар иимэһээ партийна комитет, партийна организаци бүхэн түбхын түрүүндэ лекционно пропагандын удхада онсо анхаралаа хандуулха уялгатай. Олониитэ ажалшадай дунда уншагдаха ёһотой лекци бүхэн гүн гүнзэгы удхатай, тодо һонор, ойлгосотой, манай коммунистическэ байгуулалтатай нарин нягта холбоотой байха зэргэтэй.

Лекци бүхэнэй удха һайнтай байхын тула ниитэ зоной дунда уншагдахаһаань түрүүн тэрэниие партийна комитедтэ гү, али лекторнүүдэй, пропагандистнуудай дунда хэлсэжэ үзэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Лекционно хүдэлмэри угаа хүндэтэйшье, тон харюусалгатайшье хэрэг мүн. Тиимэһээ партиин айкомууд өөһэдынгөө штатнабэшэ лекторнүүдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй теоретическэ болон методическа бэлэдхэлдэ саг үргэлжын анхарал хандуулха, лектор бүхэнэй үмэнэ горьтойхон эрилтэ табиха зэргэтэй.

Арад зоной дунда лекци уншаха ябадалда аймагуудай партийна, советскэ эдэбхитэд, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хүдөөгэй интеллигенци үргэнөөр хабаадалсаха уялгатай юм. Нютагайнгаа ажабайдалые һайтар мэдэхэ һэн тула тэдэнэр лекци, элидхэлээ ехэ һонирхолтойгоор хэжэ болохо байна. Республикын лекционно бюро, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын республиканска отделени гү, али партиин обкомой пропаганда ба агитациин таһаг ямар лекци эльгээнэ ааб гэжэ хүлеэгээд һуунгүйгөөр, өөһэдэйнь шадаха темээрнь штатнабэшэ лекторнүүдтэ лекци бэлдүүлхэ, теоретическэ болон методическа элдэб асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, лекторнүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэг үргэнөөр эмхидхэхэ шухала.

Гэхэтэй хамта, мүн республиканска лекционно бюрогой, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын республиканска отделениин зүгһөө хүдөөгэй лекторнүүдтэ хангалтатай һайн туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй, эрдэм наукын шэнэ шэнэ туйлалтанууд тухай, промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай һонирхолтой лекцинүүд бэлэдхэгдэжэ, аймагуудта угаа үсөөнөөр эльгээгдэнэ. Олохон нютагай зониие абажа үзэхэ болоо һаа, тэдэнэр һай һайн лекцинүүдые түрэлхи бурят-монгол хэлэн дээрээ ехэтэ һонирхожо шагнадаг байна. Теэд, республиканска лекционно бюро, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын республиканска отделени һүүлэй үедэ бурят-монгол хэлэн дээрэ һай һайн лекцинүүдые олоор бэлэдхэхэеэ болишонхой. Энэ дутагдалтай саашадаа эбсэжэ болохогүй.

Партиин XX съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые амжалта түгэсөөр бэелүүлхын тула олониитэ ажалшадай дундахи бүхы идеологическа хүдэлмэриие ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха зэргэтэйбди.

МОСКВА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. БУЛГАНИНДА

...ветскэ Правительствын ба ара...зүгһөө бидэниие тон хүндэтэй...угтаһандань баясаһан тухай... Советскэ Союзһаа мордохо зуу... Танда дахин хэлэхые хүсэнэб. ...нтай, тэрэшэлэн господинууд ...щевтой, Молотовтой, СССР-эй ... хүтэлбэрилэгшэдтэй дүтэ та...аха, мүн таанар бүгэдэнтэй ... сэдьхэлэй хани холбоо бэхи...хэ арга намда олгоһон хэлсээ...най сэдьхэлыемни бүрин ханаа...жэ Танда дамжуулан айладха...йнаб.

... бэеэ һайн мэдэхэ, дэбжэлтэ ... эб найрамдал хангаха гэһэн ... хүсэлэнтэй байһандаа этигэхэ ...ай болообди.

Франко-советскэ хани барисаан бэхижүүлэгдээд, ерээдүйнгөө түсэбүүдые хүгжөөхэ үргэн ехэ арга боломжо бии боложо байна.

Бүхы правительствода, советскэ арадта хүргэһэн минии баясхалангые, Советскэ Союзай зол жаргалтай, баян дэлгэр байхыень, тэрэшэлэн хүн түрэлтэнэй эб найрамдалай ба бата холбооной тулада манай нацануудай хоорондоо хани барисаатай байхыень хүсэһэн хүсэлэнгыем минии нэрэһээ дамжуулхыетнай гуйнаб.

Ги МОЛЛЕ

Самолёдой бортһоо дамжуулагдаа. 13. 30, 20/5.

Советско-французска Мэдүүлгэдэ гар табилга

СССР-эй правительственна делегациин ба Франциин правительственна делегациин хоорондо хэгдэһэн хэлсээнүүд тухай мэдүүлгэдэ май 19-нэй үдэр Кремлиин Ехэ Ордон соо гар табигдаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молле советско-французска Мэдүүлгын текстдэ гар табяа.

Гар табиха үедэ Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрущев, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, А. Б. Аристов, СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Н. Т. Федоренко, Гадаадын худалдаа наймаанай Министрын орлогшо С. А. Борисов, СССР-һээ Францида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол С. А. Виноградов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын таһагые даагшанар А. А. Арутюнян, Ф. Ф. Молочков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Протоколой начальник Е. А. Тарабрин болон бусад тушаалта хүнүүд байлсаа.

Французска талаһаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Кристиан Пино, Францiһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Морис Дежан, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Генеральна секретарь Рене Массигли, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын кабинедэй Директор Жорж Бриан, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын кабинедэй Директор Шарль Бошар, Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшые ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрые үдэшэжэ ябалсаһан бусад хүнүүд хабаадалсаа.

Тэрэшэлэн советскэ ба гадаадын хэблэлэй, радиогой болон кинохроникын олон тоото түлөөлэгшэд байлсаа.

Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, документдэ гар табиһанай һүүлээр, Ги Моллетэй, Кристиан Пинотой, мүн Франциин правительствын толгойлогшотой хамта ерэлсэһэн бусад хүнүүдтэй гараа барилсаба.

(ТАСС).

СССР-эй, Франциин хоорондохи культурна холбоо барисаан тухай хамтын Мэдүүлгэ

Советскэ Союзай, Французска Республикын правительственна делегацинуудай Москвада хэлсээнүүдые хэхэ үедэнь СССР-эй болон Франциин хоорондохи культурна холбоо барисаан тухай асуудалнуудаар һанал бодол зүбшэн хэлсэгдээ.

1. Делегацинуудые, тус тус хүнүүдые хоёр талаһаа эльгээлсэхэ зэргээр литература, искусство, наука, техникэ, элүүрые сахилга, эрдэм болбосорол гэхэ мэтын талаар харилсаа холбоо һайнаар хангаха гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

Энэ харилсаанай үргэдэлгые хараада абажа, тиимэл гуримаар студентнүүдые эльгээлсэхэ байна.

2. Алишье орондоо зохихо информаци үгэлсэхэ, элдэб выставкэнүүдые эмхидхэхэ, учебнигүүд болон һуралсалай номуудые, научно-техническэ литература ба газетэ, журналнуудые эльгээлсэхэ, тэрэшэлэн театрнуудай, уранһайханай коллективүүдэй гастрольнууд, концертнүүдые эмхидхэхэ зэргээр—дээрэ дурсагдаһан һалбаринуудтахи туйлалтануудые хоорондоо халан абалсаха ябадалда туһалха хүсэлэнтэй байһанаа хоёр Правительство элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Французска Правительствын урiһантай дашарамдан, СССР-эй Ехэ театрын баледэй Франци ошолго эмхидхэхэ гэжэ хэлсэгдээ.

3. Хэрэгээ мэдэхэ зургаануудай һанал бодолоо зүбшэн хэлсэһые хараада абажа, радиогой ба телевидениин талаар, тусхайлан хэлэбэл — концертнүүдые дамжуулха, радиогой ба телевизионно программа абалсалга эмхидхэхэ зэргээр бүри нягта харилсаа холбоо тогтоохые хоёр Правительство хүсэдэг байһанаа мэдүүлээ.

4. Фильмнүүдые абалсаха тухай асуудалаар ойрын сагта хэгдэжэ болохо хэлсээнэй проект баталха гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

Документальна ба научна фильмнүүдые коммерческэ бэшэ гуримаар харуулха арга орон бүхэндөө олгохые хоёр Правительство хүсэдэг байһанаа элирхэйлээ.

5. Хоёр Правительство хүн бүриин ба хамтын спортивна холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ туһалха, мүн физкультурын талаар дүй дүршэлөө халан абалсаха байна.

6. Бүри таатай зохид материальна ба экономическа оршон байдал хангалгые хараадаа абалсан, элдэб янзын—хүн бүриин гү, али хамтын туризмые хүгжөөлгэдэ алишье талаһаа туһалха гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

7. Культурна холбоо барисаанай хэрэг эрхилдэг, хоёр ороной бүрин түлөөлэлгэтэй ба мэргэжэл түгэс организацинуудай, эмхи зургаануудай хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо, хүгжөөхэ хэрэгтэ али болохоор туһалхын тула хоёр Правительство оролдолго гаргаха байна.

8. Нүгөөдэ арадайнгаа культура, ёһо заншал, ниитын байгууламжые арад бүхэнэй һайн мэдэдэг болохын тулада хоёр ороной хоорондоо бүри үргэнөөр, бүри һаадгүйгөөр мэдээнүүдые абалсахадань туһалха гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

Хэрэгээ һайн мэдэдэг французска органуудай хэблэн гаргадаг француз журналые ород хэлэн дээрэ СССР-тэ гаргадаг болохо гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

Французска уранзохёолой, научна, техническэ ба үе үе хэблэгдэн гарадаг номуудтай, тэрэшэлэн французска хүгжэм дамжуулха советскэ уншалгын залые СССР-тэ бии болгохо арга боломжые; советскэ уранзохёолой, научна, техническэ ба үе үе гарадаг номуудтай, тэрэшэлэн советскэ хүгжэм дамжуулха французска уншалгын залые Францида бии болгохо арга боломжые шэнжэлжэ үзэхэ гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

9. Франциин ба СССР-эй хоорондохи культурна холбоо барисаае улам һайжаруулха хэрэгтэ туһалхаар шэнэ түхэлэй организацинууд, эмхи зургаануудые бии болгохо ба шэнжэлхэ гэһэн тухайдаа хоёр Правительство мэдүүлбэ.

10. Культурна харилсаа холбоон тухай Конвенци саашадаа бэлэдхэхэ ба баталха шухала гэжэ, энэ зорилгоор Конвенциин текст зохёохыень зохихо эмхи зургаануудта даалгаха гэжэ хоёр Правительство хэлсээ.

Белорусска ССР. Энэ жэлдэ Гомельско областьдо 6 мянган гектар н... газар хатаагдахаар, урдань хатаа... 50 мянга үлүүтэй гектар газар элдүүрилэгдэхээр хараалагдана. Газар хатаажа каналнуудые малтажа байһан Демяновическа машинно-мелиоративна станциин экскаваторщигууд байгша сезондо хахад миллион үлүүтэй кубометр газар малтаха уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомолецууд—станциин участогай начальник Виктор Тимошенко (зүүн гарһаа), экскаваторай машинист Семен Бабок гэгшэд хуушан каналай гүнзэгыень хэмжэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Французска Правительствын Толгойлогшо Ги Молле гэгшын Москваһаа мордолго

Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Ги Молле, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Кристиан Пино ба тэдэнiие үдэшэжэ ябалсаһан хүнүүд СССР-эй Правительствын уряалаар ерээд, 1956 оной май 15-һаа 19 хүрэтэр Москвада байгаа.

Тэдэнэй Москвада байха үедэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевтой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовтой, тэрэшэлэн советскэ хүтэлбэрилхы бусад ажал ябуулагшадтай хэлсээнүүд хэгдэһэн байна. Эдэ хэлсээнүүдтэ советскэ, мүн французска талын советнигүүд болон экспертнүүд хабаадалсаа.

Хани барисаанай, үнэн сэдьхэлэй ба үгээ ойлголсолгын оршон байдалда хэгдэһэн хэлсээнүүдэй үедэ франко-советскэ харилсаан тухай, тэрээнiие һайжаруулха арга замууд тухай асуудалаар, мүн уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һанал бодолоо һайса зүбшэн хэлсээ.

Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молле, тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд май 20-до Москваһаа мордожо Эхэ орондоо бусаа.

Французска Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Французска Правительствын Толгойлогшо Ги Моллее СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшонор Л. М. Каганович, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо В. В. Мацкевич, СССР-эй Министрнүүд В. Г. Бакаев, Н. П. Дудоров, В. П. Елютин, М. А. Лесечко, Н. Н. Миротворцев, К. Д. Петухов, Авиациин маршал С. Ф. Жаворонков, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшонор А. А. Громыко, Н. Т. Федоренко, Гадаадын Худалдаа наймаанай Министрын Орлогшо С. А. Борисов, Ажалшадай депутадуудай Московско Городской Соведэй Гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников, ВЦСПС-эй секретарь Н. В. Попова, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Протоколой начальник Е. А. Тарабрин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Протокольно Таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын нэгэдэхи Европейскэ Таһагые даагшын орлогшо В. А. Вальков, Москва городой комендант генерал-майор И. С. Колесников болон бусад тушаалта хүнүүд советскэ болон гадаадын журналистнууд, радиогой ба кинохроникын түлөөлэгшэд үдэшөө.

Тэрэшэлэн Французска Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Морис Дежан, Посольствын хүдэлмэрилэгшэд, СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхи зургаануудай Толгойлогшонор Ги Моллее үдэшэлсөө.

***

...9 час 55 минута. Французска Правительствын Толгойлогшо Ги Молле, тэрээнiие үдэшэжэ ябалсаһан хүнүүд аэродром дээрэ ерээ. Французска Республикын, Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд ханхинан зэдэлбэ. Ги Молле Н. А. Булганин хоёр хүндэлэлэй харуулай хажуугаар гарана.

Ги Молле микрофоной урда иигэжэ мэдүүлээ:

— Франциин түлөөлэгшэдые мартагдашагүй һайнаар угтан уулзаһанайнь түлөө Советскэ Правительствода, Советскэ Союзһаа гаража ошохоһоо урид, баясхалан хүргэхэ ёһотой байнаб. Түрүүшын ээлжээндэ Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Булганинда, г-н Хрущевто, г-н Молотовто, эдэнэй бүхы сотруднигуудта баясхалан хүргэхые хүсэнэб. Мүн тэрэшэлэн Москвагай засагаархид ба хүн зониие дурдангүй байха аргамнигүй. Эдэнэй хани ёһоной анхарал ба талархал гаргаһандань сэдьхэлнай ехээр хүдэлөө.

Хани барисаанай уг заншалаар ба нягта харилсаа холбоогоор найрамдаһан манай оронууд бүхы нацануудай үгээ ойлголсохо ябадалдань нилээд ехээр туһалжа шадаха байна. Эдэнэй хүсэдэг эб найрамдалые бүхы арадууд һайшаан дэмжэнэ. Һанал бодолой алгасалда эсэс табиха, бэе бэеэ этигэлсэдэггүй, айдаг ябадал усадхаха, эб найрамдал эмхидхэхын ба ядуу байдал зайсуулхын тулада үнэн һайн харилсаа холбоо байгуулха шухала гэжэ бүхы ажал-ябуулагшадай, бүхы правительствонуудай мэдэрхэ байһанда этигэдэг тухайдаа би мэдүүлээ һэм. Бидэнэй хэһэндэл адли хоёр талын харилсаа холбооной ашаар этигэл найдабари хангагдаа һаа, туһатай байхань дамжаггүй. Үшөөл ондо ондоогоор ойлгодог асуудалнуудаа тиимэ харилсаа холбоогүйгөөр хэзээшье шиидхэжэ шадахагүйбди.

Манай хоёр ороной хоорондын культурна харилсаае хүгжөөхэ гэһэн хоёр талын дура хүсэл хэлсээ хэхэ үедэмнай элирүүлэгдээ. Энэ талаар харилсаагаа улам үргэдхэхэ, бүри нягта холбоо байгуулха үндэһэ һуури табяабди. Ходо ходо харилсадаг болохо, уласхоорондын олохон асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсэхэ гэһэн нэгэн адли хүсэлэнтэй байһан тухайдаа тэмдэглээбди. Эдэ хэлсээнүүдэй эсэстэ олохон асуудалнуудай талаар һанал нэгэтэй байһамнай элирээ.

Зарим асуудалнууд шиидхэгдээгүй үлөө, бараниинь шиидхэхэ гэжэ найдаашьегүй байгаабди. Зүгөөр, манай хэлсээнүүд үнэн сэдьхэлэй ба хани барисаанай шэнжэтэй байха гэжэ найдаа һэмди. Этигэн найдаашамнай зүб болоо. Бүри ехэ юумэ туйлаһаншье байжа магадбди: бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэдэг болообди, нүгөө таламни юу хэлэнэб гэжэ хэн бүхэмнай һайса бодожо үзэхэ гэжэ би этигэнэб. Тингэбэл, манай хараа бодол дутэлөө гэжэ һаяар болохо уулзалгын үедэ тэмдэглэхэ арга манда олдохо байха. Бидэнэй хоорондо байһан хүшэгын буулгагдаха ябадал тохёолдуулха ёһогүйбди, ганцааран ба түсгаарлагдан илгагданхай байхада— этигэл алдаха ушар тохёолдодог бшуу.

Удаан саг соо Францiһаа ондоо тээгүүр ябаха аргагүй байжа, мүнөөдэр танай ороiһоо мордохо баатай болоһоноо шаналнаб. Танай ороной бүхы ажабайдалтай, ондо ондоо арадуудтай бүри һайнаар танилсаха хүсэлэнтэй байгаа һэм. Господин Кристиан Пино Ленинградай, Киевэй болон Ереванай зондо Французска Правительствын ба арадай амаршалга хүргэхэ байха.

Французска айлшад Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, дипломатическа корпусой гэшүүдтэй үнэн зүрхэнһөө амаршалалсаад, самолёт тээшэ шэглэн ошобо. Ги Молле гэшхүүр дамжан дээшээ гараха зуураа гараа үргэн үдэшэгшэдые амаршалба. Үглөөнэй 10 час 25 минутада самолёдынь агаарта дэгдэжэ, Париж тээшэ шэглэн ниидээ.

Шофёрнуудай мүрысөөн

Зургаадахи табанжэлэй нэгэдэ... жэлэй түсэбые болзорһоонь урд... дүүргэхын түлөө республикын авто... транспортна трестын предприяти... нуудай дунда дэлгэрһэн социали... стическэ мүрысөөндэ автотра... спортна 1-дэхи конторынхид түрүүл... жэ ябана.

Конторын шофёрнууд хэрбээ я... варийнгаа түсэбые зуун дүшөөд про... цент дүүргэжэ, партиин XX съезд... угтаһан байгаа һаа, нэгэдэхи ква... талайнгаа түсэбые 26 үдэрөөр урд... дүүргээ һэн. Тэдэнэр апрель, май һа... рада ажалайнгаа бүтээсые эрид дэ... шэлүүлжэ, ашаа шэрэлгын үны... ехээр химдаруулха гэһэн уялга аба... хай. Эдэ үдэрнүүдтэ шофёрнууд аба... һан уялгаа амжалтатайгаар дүү... гэжэ байна.

Өөрынгөө мэргэжэлые һайна... шудалһан хүнүүд шофёрнуудай д... да үдэр ерэхэ бүри олошорно. Г... Максимов, И. В. Кученов, Г. П. Го... бунов болон бусад машинадаа ка... тальна заһабари хэнгүйгөөр 100 мя... га гаран километр ябаха зуура... түсэбһөө гадуур ехэ горючи арьба... лаа.

Конторын хүдэлмэрилэгшэд ажа... лайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын... хажуугаар горючи болон түрхы... тоһо арьбалхын, ашаа шэрэ... гын үные химдаруулхын түлөө эдэ... хитэйгээр тэмсэнэ. Иигэжэ эдэ... жэлэй эхинһээ хорёод мянган лит... горючи арьбалаад байна.

И. Сокол.

— ТҮРҮҮШЫН ЖЭЛ —

Тамир тосхон тээшэ ошоһон харгын хажуугаар, хадын боорёор татагдаһан хуушан һубаг канавануудунинд өө уһалагдадаг байһан добо дошо газарнууд уһаяа һанажа, ангаршаһан янза үзүүлжэ байгаа һэн. Колхозой центртэ шэнэ барилганууд тон хомор, малайнь хашаа хотон үнинэй шэнэлэгдээгүй янзатай байба.

—Энэл даа, Танаймнай хүтэлбэрилхэ томодхогдоһон Маленковой нэрэмжэтэ колхоз. Ажалынь задагайшаг, колхозниүүдайнь журам һулашаг лэ байха, сэхынь хэлэһэн дээрэ гүб даа,—гэжэ партиин Кударын айкомой секретарь нүхэр Балдуев Александр Степанович Перевааловта хэлээ бэлэй. Тиихэдэ нүхэр Перевалов энэ колхоздо хүдэлхэеэ түрүүшынхеэ ерээд байгаа һэн.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэриин нилээд дүршэлтэй болоһоншье һаа, Александр Степанович энээнһээ түрүүн колхоздо хүдэлжэ үзөөгүй байгаа.

Хүдэлхэ колхозойнгоо ажахытай танилсажа эхилэмсээрнь олон бэрхэшээлнүүд ушараа һэн. Колхозой ниитын ажахын олон жэлдэ олзо багатай байһан дээрэһээ колхознигууд бууса шадарайнгаа хамһабариин ажахыда анхаралаа ехээр табидаг, хэнһээшье табилга абангүй хүбшэ гаража, хушын һамар сохихоо ябашадаг ушарнууд олон байгаа.

Александр Степанович Перевалов колхозой ажахые эмхидхэлгэдэ, артелиин ажал хэрэгые хүтэлбэрилгэдэ колхознигуудай эдэбхи үүсхэлые дэбжээхэ тушаа партиин заабариие бэелүүлжэ, колхозой ажахые хүтэлбэрилжэ эхилһэн байна.

Үтэг газарай үрэжэл ехэ, үбгэд хүгшэдэй дүршэл ехэ гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Тиимэһээ нүхэр Перевалов колхозойнгоо аха захa үбгэдые суглуулжа, хэды суглаа үнгэргэбэ. 65-һаа 83 хүрэтэр наһатай дүшэ гаран үбгэд өөһэдынгөө олон жэлдэ хараһан мэдэһэн юумэеэ хурга даран тооложо, нюуса нөөсэгүйгөөр партяар эльгээгдэһэн түрүүлэгшэдээ хөөрэжэ үгэһэн байна. Һүүлээрнь үндэр наһатай колхознигуудтайгаа таряалан сабшалангайнгаа газараар сугтаа ябажа хараһан байна. Энэ газарай хүрьһэн тиимэ байха, эндэ тиимэ культура һайнаар ургаха, энээгүүр һубаг татабал уһан гараха гэхэ мэтын олон үнэтэ зүбшөөл тэдэнэр шэнэ түрүүлэгшэдээ хэлэжэ үгөө һэн.

Наһажаал колхознигуудай оруулһан үнэтэ дурадхалнуудые колхозой правлени, партийна организаци болон эдэбхитэд зүбшэн хэлсээд дэмжээ һэн. Правлениин зүгһөө халуун анхаралаар хүреэлэгдэһэн үндэр наһатан мэдэхэ юумэеэ хэлэжэ үгэхэһөө гадна, шадал соогоо ажал хэлсэдэг болоо.

Үндэр наһатай үбгэд хүгшэдһөө жэшээ абажа, хүдэлмэриин наһанай бэшэ бусад хүнүүд колхозойнгоо ажалда бүри эдэбхитэйгээр хабаадажа эхилһэн байна.

Колхознигуудай хамтын суглаан квартал бүхэндэ нэгэ дахин татагдажа, үнгэрһэн 3 һарын ажахын ба социалистическэ мүрысөөнэй ябасын дүн гаргагдадаг. Колхозой правлениин зүблөөн һарадаа хоёр дахин, олон эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг болонхой. «Оолёор сабшаһан өөгүй, олоороо зүбшэһэн үгэгүй» гэжэ колхознигууд колхозойнгоо правлениин зүблөөнүүд болон хамтын суглаануудта хэлсэгдэһэн асуудалнуудые зүбшэхэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо.

Хамаг шэнэ, түрүү юумэнэй ашатай туһатай байһые колхозойнгоо эдэбхитэдтэ, бүхы колхознигуудтаа этигүүлэн ойлгуулха хэрэгтэ нүхэр Перевалов ехэ анхарал табидаг. Партийна эхин организациингаа дэргэдэ эмхидхэгдэһэн хүдөө ажахын тодорхой экономикые шудалха кружогые нүхэр Перевалов өөрөө хүтэлбэрилнэ. Тэрэ кружогтонь хори гаран коммунистнууд, партийна бэшэ эдэбхитэд һуралсана. Хүсэ, зөөри багаар гаргажа, һү, мяха, нооһо, орооһо таряа элбэг ехээр абахын тулада колхозойнгоо доторойресурснуудые яажа ашаглаха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг. Кружогойнгоо занятинуудта бэлэдхэхэдээ нүхэр Перевалов эдэ асуудалнуудаар бэшэгдэһэн теоретическэ статьянуудые, түрүүшүүлэй дурадхалнуудые уншадаг. Тиигэжэ өөрынгөө теоретическэ бэлэдхэл саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг.

Түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхын зорилгоор, тус артелиин правлени колхозойнгоо эдэбхитэдые, һаалишад, малшадые аймагайнгаа, республикынгаа түрүү колхозуудта экскурсяар эльгээдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, тус колхозой түрүүшүүл һүүлшын 7 һара соо Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ, «Путь Октября» колхозуудта, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо, зооветеринарна институдай хамһабариин ажахыда ерэжэ, малай байра барилгын, һү һаалгын, хони үсхэбэрилгын түрүү аргануудые хаража, мэдээгүй юумэеэ һуража, ойлгожо абаһан байна.

Колхознигууд артелиин правлениин, партийна эхин организациин хараалһан хэмжээ-ябуулгануудай зүб, ашa туһатай байһанда этигэдэг, тиигэжэ тэрэниие бэелүүлхын тулада оролдолго ехээр гаргадаг болоо. Артелиин гэшүүдэй журам эли бодо һайжараа, эдэбхи үүсхэлынь дээшэлээ. Энэ оной январь һараһаа эхилжэ тус колхоз колхознигуудтаа һара бүри аванс үгэдэг болоо. Тиихэдэ һарынгаа ажалта үдэрэй минимум олоогүй колхозник тэрэ һарада аванс абаха эрхэгүй болохо юм.

«Хүдөө ажахын артелиин Устав тухай, колхозно үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэ, артелиин ажал хэрэгые хүтэлбэрилгэдэ колхознигуудай эдэбхи үүсхэлые саашадань хүгжөөхэ тухай», «Колхознигуудта һара бүри аванс үгэлгэ ба колхозуудтахи ажалай нэмэлтэ түлөөһэн тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоолые хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, маленковойхид иигэжэ тогтооһон байна: бууса шадарай участогые 0,10 гектараар бага болгохо, эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудай наһыень харалсажа, ажалта үдэрэй минимум тогтоохо. Ажалта үдэрэй минимум олоһон колхознигууд жэлдээ 15 хоногой түлбэритэй амаралта абаха эрхэтэй болохо юм. Бүхы колхознигуудай амарха амаралтын үдэр тогтоогдоно. Энээнтэй дашарамдуулан МТФ-дэ халаанай хүдэлмэришэд бии болгогдоо.

Александр Степанович колхозой түрүүлэгшэ боложо һунгагдаһаар жэл тухай боложо байна. Энэ богонихон болзор соо партяар эльгээгдэһэн гушамянгатанай нэгэн болохо нүхэр Перевалов экономическа талааараа ехээр гээгдэһэн колхозые хүл дээрэнь гаргажа эхилээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 үнеэнэй байха шулуун байра, 40 толгой гахайн байра, электростанци, тэжээлэй нэгэ кухни, 500 толгой хонидой байра, орооһоной хоёр склад, 2 ехэ һарабша, орооһо сэбэрлэхэ, хатааха 125 дүрбэлжэн метр бетонированна талмай шэнээр баригдаа. 1500 хонинoй байха байра, клуб, гараж, культбаза ба малшадай байха гэрнүүдые барихын тулада 3000 кубическа метр модон бэлдэгдээд байна. Малай түл абалга, хабарай тарилга эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Малайнь ашаг шэмэ дээшэлнэ.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхид һү, мяха, нооһо абаха талаар хараалһан табанжэлэйнгээ түсэб хоёр жэл соо дүүргэхэ гэжэ уялга абаа. Тиихэдэ гахайн мяха хоёр жэл соо 4 дахин ехээр абадаг болохо юм.

— Түрүү колхозуудай, совхозуудай дүй дүршэлые шудалжа, тэрэниие өөрынгөө колхозой эрхэ байдалда хэрэглэхэдээ газар газарай, колхоз бүхэнэй онсо өөрэ ушар байдалые хараадаа заатгүй абаха хэрэгтэй,—гэжэ Александр Степанович хөөрэнэ. — Советскэ гүрэнэй колхозуудта хэтэ мүнхэдэнь үгэһэн газарай гектар бүхэниие эгээн ехэ ашагтайгаар хэрэглэхэ, мүнгэн болон колхозойнгоо гаргаһан продукци тооложо һураха, хүсэ ба зөөри хэрэгсэл багаар гаргаад, ажахы бүхэнһөө эгээн ехэ продукци абахын түлөө оролдохо гээшэ манай колхозой коммунистнуудай, эдэбхитэдэй, бүхы колхознигуудай түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Хэгдэһэн юумэн бага, хэхэ, бүтээхэ юумэмнай олон, колхозоймнай олзо бага, бэрхэшээлнүүд урдамнай үшөө оло... байна гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлнэ.

Олониитэ колхознигуудай эдэбхи... хэшээлдэ түшэглэн нүхэр Перевалов... колхозой эдэбхитэдые шадамарш... шэлэн оложо, хүмүүжүүлнэ. Колхо... зой эдэбхитэдэй, түрүү хүнүүдэй... тоо һара бүри олошорно. Тэдэнэй... дунда һаалишан А. Игумнова, прав... лениин гэшүүн шофёр Серебрени... ков, үндэр наһатай үбгэжөөлнүүд... В. Агафонов, С. Катаманов, зоотех... ник В. Мухина, колхозой, урал... нарижуулагша Е. Семенов ба бусад... олон.

Үбгэн залуугүй, хүгшэ зэмдэгүй... Тамир, Ивановка тосхонойхид пар... тяар эльгээгдэһэн шэнэ түрүүлэгшэ... тээ уулзахадаа һанаһан байһанаа... хөөрэдэг, зүбшөөл заабари тэрэн... һээ абадаг юм. Даруу түбшэн за... тай Александр Степанович хөөрэһэн... юумыень тэсэмгэйгээр дууһан ша... наад, зохихо шиидхэбэри, зүбшөөл... тэрээнтэй золгоһон, зугаалһан кол... хозник бүхэндэ үгэдэг юм.

Хүн бүхэндэ дүрэтэй, дуратай... ажалынь таан оложо, тэрээндэ үгэ... хэдэ, тиигээд тэрээндэ ехэ анхара... тайгаар хандаха, материальна тал... һаань урмашуулха, шэнэ, түрүү... юумэндэ тэрэниие һургаха, мэргэ... жэлынь дээшэлүүлхэ, үнэн сэхэ оролдолго хэшээлэйнь түлөө али боло... хоор хүндэлхэ, урма баярынь үргэ... хэ—тииһэн лэ газарта эдэбхи үүсхэл... түрэдэг, ажалша бүхэн миин хүнэй... хэһэн захиралта дүүргэгшэ бэшэ... зохёон бүтээгшэ байһанаа мэдэрдэг...

...Партяар эльгээгдэһэн гуша... мянгатан иигэжэ хүдөөгэй олониитэ... колхознигуудые һургажа, хүмүүжүүлжэ, тэдэнһээ өөрөө һуража... партиин шиидхэбэринүүдые бэе... лүүлгэдэ тэдэниие эмхидхэн элсүүлжэ байна.

С. БАДМАЕВ.

Яруунада тарилгые түргэдхэхэ

...руушуулhээ жэшээ абаха. Голодоhо гаргагшадтай эрид тэмсэхэ. Кукуруза тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха.

...руунын аймагай колхознигууд ...механизаторнууд зургаадахи ...жэлэй түрүүшын жэлдэ ороо...культурануудай ургасые нэгэ ...—хоёр дахин дээшэлүүлхэ гэ...арилго урдаа табинхай. Иимэ ...боломжо үнэхөөрөөшье тэдэн...и. Үнгэрэгшэ зун, намартаа ...колхозууд нар бэлдэhэн, шэ...боро газар ехээр элдүүрилhэн ... Урда урда жэлнүүдэйхидэ ...МТС-үүд трактор болон га...элдүүрилхэ машинануудаар ...болонхой.

...тын МТС-эй харьяата колхо... майн 5—6-наар жэгдэрэн эр... тарилга хэжэ эхилhэн байна. ...МТС-эй механизаторнууд ороо...культурануудай тарилгые 10—...эр соо хэхэ гэhэн социалисти... уялга абаhан байгаа. Комсо... Георгий Воробьевой трак... бригада үдэр ерэхэ тудам ...ай үндэр бүтээсэ туйлана.

...Нэгэ үдэр урид тарибал, аяар ...н хоног эртэ хуряахаш,—гэжэ ...ерист Павел Фомин хөөрэнэ. ...өрөөшье тэрэнэй хэлээшэ зүб ...hанамаар. Мүнөө үни бутарма ...н үдэрнүүд болоно. Тээсгэнэй ...ай бороо орожо, нойтон бай...газарые бүришье шиигтүүлээ. ...үгэдэ ургасада угаа ехэ туhатай ... Тиимэhээ үдэрhөө байха, нэ...ідэн часаар урид таригдаhан ...іон шииг нойтоной элбэг, на... дулаан байхада хэзээдэшье ...эөөр ургаха зэргэтэй.

...хэр Воробьевой бригада Воро...вай нэрэмжэтэ артелиин поли... дээрэ тарилга хэнэ. Түрүүшын ...өө оньhото техникэеэ дүүрэн ...рнь ашаглан, бүтээсэ ехэтэй-... үдэр hунигүй хүдэлмэрилhэ...өө ашаар механизаторнууд ... үрэ дүн туйлана. «ДТ-54» ...н трактораар Павел Туезов ...н соогоо 40—45 гектар тал... тарилга хэжэ, агрегадынь ...бүри даалгабаряа нилээд үлүү...үүргэдэг байгаа. Мүн залуу ...изатор Юрий Фомин тэрээн...эшээ абан ажаллажа, саг үр... нормоhоо дээшэ тарилга хээ. ...анизаторнуудтай эбтэй эетэй-...ажаллажа, тус артелиин кол...гууд бүхы ороohото культура...йнгаа тарилгые майн 14-дэ ...эhэн байна. Энэ артель түсэ...хараалагдаhан 983 гектарай ...о 1024 гектарта ороohото куль...уудые таряа. Малда ногоон тэ...болгон, 50 гектарта хара та...овёс таригдаа. Июниин 15—20-... hаалишад тэндэ үнеэдээ бэл... хүнэгөөр халима сагаан ...бадаг болохонь лабтай.

...овэй нэрэмжэтэ артелиин поли... тарилга хэжэ байhан Г. Бе...вай тракторна бригада үндэр ...этэйгээр ажаллана. Тус бри...ртын ороohото культурануу...гонихон болзор соо, hайн ша...гаар тарижа дүүргээ.

...«Коммунизм» колхоздо Ц. ...евай, Д. Бальжановай хүтэлбэрилдэг бригадануудай тракторнстнууд Д. Хакимов, Д. Арефьев, Б. Хоснутдинов гэгшэд үдэр бүри нормоёо нилээд үлүүлэн дүүргэжэ, хэлэhэн үгэдөө хүрэнэ.

Сосновско МТС-эй харьяата колхозууд сагай уларилай хүйтэн байhан дээрэhээ тарилгаяа эгэтынхидтэ ерходоо хэдэн хоног hүүлдэ эхилhэн байна. Тиигэбэшье, ажалаа зүбөөр эмхидхэhэн колхозуудта, тракторна бригадануудта хабарай тарилга hайнаар ябуулагдана. Жэшээнь, коммунист Василий Кокиной хүтэлбэрилдэг тракторна бригада «Улаан Туяа» колхоздо богонихон болзор соо 1000 гаран гектар ороohото культурануудые тариба.

Гэхэтэй хамта, тус МТС-эй зарим тракторна бригадануудта ганцахан лэ гектарай хойноhоо оролдоод лэ, тарилгын шанар хэрэгсээнэгүй. Далантайгаар тариха, үрэhэ хүрэнгэ миин шоройдо булаад лэ орхихо ушарнууд Маленковой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Путь социализма» колхозуудта үзэгдэhэн байна. Тракторна сеялкэнүүд эбдэржэ, hаатана. hаяхан Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Бургунда гэжэ газарта тарилга хэжэ байhан тракторна агрегадай сеялкэ эбдэржэ, хоёр үдэр шахуу миин байгаа. Майн 13-да, амаралтын үдэр тус тракторна бригадын бригадирай туhалагша С. Минеевэй эбдэрhэн деталяа заhуулха гэжэ ерэхэдэнь, МТС-эй мастерскойдо хэншье байгаагүй. Энэ бригадада сеялкэнүүдэй зогсохо ушар үе үе болоод лэ үзэгдэнэ. Тиигэжэ тарилга нобшоруулагдана.

«Коминтерн» колхоз Сосновско МТС дотор эгээл холын колхоз юм. Тиимэhээнь МТС-эй директи эгээл hайн техникэеэ тиишэнь эльгээхэ зэргэтэй байгаа. Харин муугаар заhагдаhан тракторна сеялкэнүүдые эльгээhэн дээрэhээнь тэдэнь ходо эбдэрнэ. Энэ колхоз тарилгынгаа түсэбые миин 50 гаран процент дүүргээ.

Кукуруза тариха саг ойртожо байна. Мүнөө жэлдэ Яруунын колхозууд 2 мянга гаран гектарта энэ культурые тарихаар хараална. Зүгөөр, яруунынхид кукуруза тарилгые яяр бэлэдхэлтэйгээр угтажа, дээрээ ортохоёо байнхай. Мүнөө болотор нэгэшье колхоздо кукуруза тарилгын звено хүдэлмэрилжэ эхилээгүй. Хооhон саарhан дээрэ «звено» бии болгогдоо гэжэ нэрэ зүүгээд, хүдэлхөөр томилогдоhон зониинь ондоо ажалда ябажа, кукуруза тарилгын агротехникыешье шудалангүй, сагаа үнгэргэжэ байна.

Эгэтын МТС-эй харьяата «Коммунизм» колхозые абаад үзэе. Энэ артель мал hүрэгөөр олон, жэл бүри тэжээл багатай дээрэhээ үбэлдөө хүндэхэн байдалда ородог юм. Колхоз 400 гаран hаамхай үнеэдтэй. Үнеэн бүхэндэ 5—6 тонно кукурузын силос бэлдэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, эндэ кукурузын тарилга үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо багаар хараалагданхай. Тэрэ мүртөө кукуруза ургуулгын звеношье эмхидхэгдээгүй. Звеньевод боло гэхэдэнь, артелиин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Михалев гол таhа арсаhан байна. Тэрээнhээ жэшээ абажа, зарим колхознигуудшье кукуруза тарилгын звеногой гэшүүд болохогүйбди гэжэ мэдүүлнэ. Иигэжэ хубхай хооhон, үрэгүй хөөрэлдөө хэжэ, шууяhаар байтарнь, саг ошожол байна.

Мүн Молотовой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудшье муу бэлэдхэлтэйгээр кукуруза тарилгые угтахаяа байнхай.

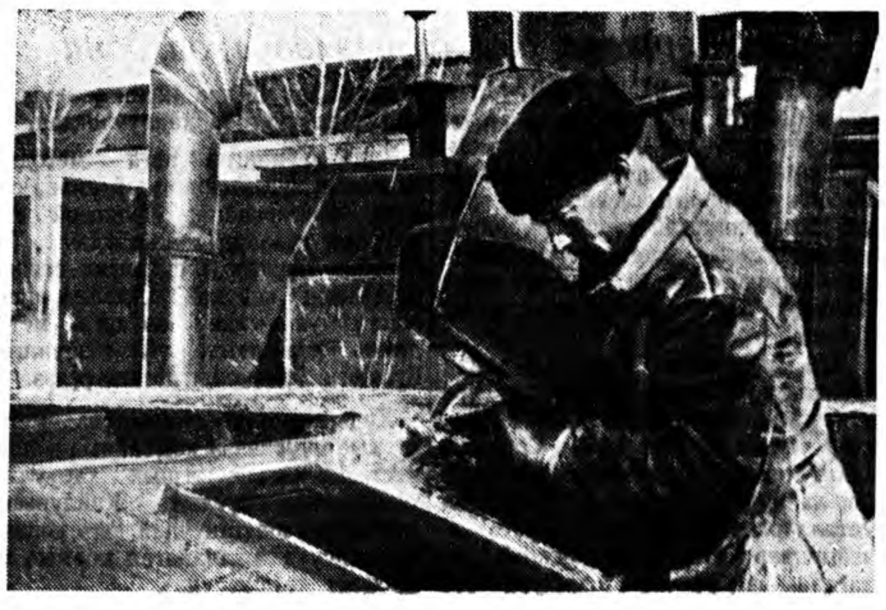
КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан Хандалга соогоо кукуруза хадаа манай ороной ямаршье газарта нютагжаха гэжэ заагаа. Яруунын колхозууд энэ дары шухала хэмжээ абаагүй hаа, кукуруза тарилгаар нёдондонойнгоо алдууе дахин дабтаха байдалда орохонь.

Б. Дондоков.

Республикын аймагуудта тарилгын ябаса тухай 1956 оной майн 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Хабарай тарилга	Ороohото культурануудые тарилга	Түрэ тоодо шэниисэ тарилга	Картаабхын тарилга	Ногоон конвейер тарилга (гектараар)
Мухаршэбэрэй	65,2	78,8	103,6	1,0	432
Тарбагатайн	65,0	83,8	105,2	9,0	348
Бичурын	62,8	76,4	97,1	4,8	698
Хоринн	62,8	87,6	107,7	4,8	366
Иволгын	62,1	85,0	105,6	1,9	238
Закаменай	60,5	87,6	105,5	—	—
Хэжэнгын	57,1	71,5	86,3	—	385
Кяхтын	56,8	98,1	122,4	5,5	433
Кударын	54,6	70,9	100,5	2,9	658
Прибайкальска	53,6	72,9	106,4	—	135
Байкало-Кударын	51,1	68,6	100,2	10,9	96
Заиграйн	50,9	69,1	65,9	—	25
Торинн	50,9	71,6	96,3	1,0	—
Яруунын	49,6	76,2	101,5	—	452
Баргажанай	48,0	62,0	76,8	—	245
Кабанскын	47,8	72,0	100,0	—	141
Түнхэнэй	47,3	59,1	97,6	2,2	107
Курумканай	45,0	54,9	89,0	3,4	354
Сэлэнгын	42,5	65,7	102,4	—	299
Зэдын	37,3	52,6	83,6	—	331

Виктор Анатольевич Паршин 1952 ондо ФЗО дүүргэhэнhээ хойшо Улан-Удын судна заhабаридгын заводой котельнэ цехтэ электрогагнууршанаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Паршин халаан бүриингөө нормо 150—170 процент дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Паршин ажаллажа байна. **А. Мантаевай фото.**

Энэ хүбүүн яахадаа иимэ болооб?

Редакцида ерэhэн бэшэг

«Секретариин тушаалда лодырь хүн байна» гэhэн статья «Бурят-Монгольский комсомолец» газетэдэ толилогдоhон байгаа. Энэ статьягай гол удхые уншагшадта богонихоноор hануулая. 1954 ондо Иван Соловьев гурбан жэлэй хүдөө ажахын hургуули дүүргээд, Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхоздо хүдэлхөөр ошоhон юм. Хаана хүдэлхэ дуратайбта гэжэ Соловьевhоо асуухада, «колхоздо, колхоздол... хүдэлхэлби даа». Энээнэй hүүлээр энэ залуу хүбүүн колхозой агротехник болоhон юм. Эндээ нэгэ хэды хүдэлөөд байхадань ВЛКСМ-эй Мухаршэбэрэй айком тэрэниие колхозой комсомольско организациин секретаряар hунгаха гэжэ дурадхаа hэн. Колхозой комсомолецуудай хүтэлбэрилэгшэ болоод байхадаа нүхэр Соловьев юу хээб гэхэдэ, үгы. «Ноён» болооб гээд лэ, комсомолецуудые харааха, архидахаhаа эхилээд, энэ нүхэр өөрыгөө имагтал муу талаhаань харуулаа. Даалгагдаhан хэрэгтээ хамаагүйгөөр хандадаг, комсомолецуудай суглаашье үнгэргэдэггүй, hуралсалшье эмхидхэдэггүй hэн. Богонёор хэлэхэдэ, комсомольско организациин хүдэлмэри огтолон ябуулагдахаяа болиhон юм. Тиихэдэ энэ залуу нүхэрэй өөрынгөө ажалда ямараар хандаhыень харуулха болоо hаа иимэ: колхозой агротехник байгаад нүхэр Соловьев ажалайнгаа түлөө багаханааршье hанаагаа зободоггүй, залхуу гээшэнь хэлэшэгүй. Үдэ наран болошоhон хойно ажалдаа гараа hаа гаража, үгы hаа үгы байдаг hэн. Үбэлдөө, хабартаа үрэhэнэй таряанай сэбэрлэгдэжэ байhан газарта, наг шэбхэ зөөгдэжэ байhан полинууд болон сабшалангай газар дээрэ, залуушуулай хүдэлжэ байhан фермэнүүдтэ ошолтогүй ааб даа гэжэ нүхэр Соловьев бододог байна! Энэ жэлдэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгын колхоздо хангалтагүйгөөр ябуулагдаhанда агротехник Соловьев мүн лэ зэмэтэй. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэ байhан аад, ямаршье туhа нэмэри хэдэггүй залхуу Соловьевые ажалhаань гаргахые колхозой правлениhээ колхознигууд тон зүб эрилтэ хэдэг байгаа. Энээнэй hүүлээр колхозой правлени нүхэр Соловьевые агрономом хүн хаданъ колхоздоо хүдэлүүлхэ гэжэ оролдодог байhан юм. Энэ залуу мэргэжэлтые таряанажалай бригадын бригадираар томилхо гэhыень тэрэнь элдэб эсын юумэ хэлээд, тэндэншье хүдэлжэ үгэдэггүй байгаа ха. Иигэжэ колхозой правлени энэ нүхэрые эндэ тэндэ хүдэлгэжэ ядаhан юм. Энэмнай юумэ хэжэ үгэхэгүй шортоо хүн байшоо. hүүлэй hүүлдэ ВЛКСМ-эй Мухаршэбэрэй айком нүхэр Соловьевые дуудажа, секретарьhаань гаргаад, малажалда хүдэлхөөр эльгээhэн байгаа. Гахай гэжэ газарта байдаг хониной отарада нүхэр Соловьев хонишоноор эльгээгдээд, эндээшье hайнаар хүдэлхэгүйл хадаа. Мүнөө хахад hараhаа үлүү саг соо юушье хэнгүй энэ хүн зайжа ябана.

Энэ залуу хүбүүн яахадаа иимэ ажалда дурагүйб гэhэн асуудалда харюусаха ёhотой болоно. Хүдөө ажахын hургуулида hуража байхадаа нүхэр Соловьев hайн курсант гэжэ тоологдодог байгаа. Теэд мүнөө юундэ иимэ болооб гэхэдэ, энэ hургуулиин директи, партийна, комсомольско организацинууд залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ hаналаа багаар табидаг байгаа гээшэ. Гадна, колхозой правлени, партийна организаци энэ хүниие ёhотой ажалша, бэрхэ хүн болгохын тулада юушье хээгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүн хүтэлбэрилхы комсомольско организацинууд—ВЛКСМ-эй обком, айком колхозуудтахи комсомольско организацинуудай хүдэлмэреэр hонирходоггүй, хүдөөгэй комсомолецууд болон залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал оролдолго гаргадаггүй байна. hүүлэй хоёр жэл соо ВЛКСМ-эй обкомой нэгэшье хүдэлмэрилэгшэ манай колхоздо ябаагүй. Мүн ВЛКСМ-эй Мухаршэбэрэй айкомшье баhал иимэрхүү байна. Комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие бодото ажалайнь дүнгүүдээр сэгнэдэггүй, харин элдэб мэдээ тоосоонуудhаа тобшолол хэдэг заншалтай. Тиимэhээ манай залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ комсомольско организацинууд ехэ анхаралтайгаар хандадаг болоhой гэжэ хүсэнэбди.

Л. Леонов.

Зунай бэлшээридэ дүтэ тарилга хэхэ

Түнхэнэй аймаг сабшалангай, бэлшээриин газараар дутамаг юм. Тиимэhээ зунай сагта hубай малаа холын, хадын бэлшээридэ абаашажа зуhуулдаг байна. Тиигэбэшье байра дээрээ үлэhэн үнеэдтэнь бэлшээриин газар дутадаг. Энээнhээ боложо, зундаашье үнеэдhээнь тиимэ ехэ hүн haагдадаггүй.

Ушар иимэhээ, ехэ hү hаахые хүсөө гээшэ hаа, бэлшээриин үедэ үнеэдтээ ногоон тэжээл нэмэжэ үгэхын тулада тарилга хэхэ зэргэтэй.

Аймагай МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд түрүүшээр энэ шухала хэрэгтэ ёhо тэдыгээр хандаhан байгаа ха. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, аймагай колхозууд нэмэлтэ ногоон тэжээлдэ хэрэглэхын тула тон багахан тарилга хэхээр хараалhан байба. «Путь Коммунизма» колхоз миин—20 га, Тоорын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз—22 га, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз—10, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз—20 га ногоон тэжээл болохо тарилга хэхээр хараалhан байгаа. Мүн бусадшье колхозууд иимэрхүү түсэбтэй байшоо. Тиихэдэ, «Путь коммунизма» колхоз 700-гаад үнеэдтэй юм. Хэрбээ 22 га тарилга хээ hаань, үнеэн бүридэнь үдэрэй 1—1,5 килограмм нэмэлтэ ногоон тэжээл хүрэхэ болоно. Теэд энэ ямар мүртэй тэжээл болохоб даа. Мүн бусадшье колхозуудта иимэ байна. Үнэхөөрөө ехэ hү hаахые хүсөө hаа, бэлшээриин үедэ үдэр бүри үнеэн бүхэндэ 25—30 килограмм ногоон тэжээл хүртэхээр тарилга хэхэ ёhотой ха юм.

Энэ дутагдалые усадхахын тулада тэндэ түсхай зүблөөн зарлагдаhан байна. Зүблөөнэй hүүлээр колхозой түрүүлэгшэнэр урид хараалhан түсэбhөө 5—6 дахин ехэ талмай дээрэ ногоон тэжээлдэ хэрэглэхээр тарилга хэхэ гэжэ шиидэбэ.

Тэрэ гэhээр хэдэн үдэр үнгэрбэшье, өөдтэй хубилалта болоогүй байhаар. Майн 15-най байдалаар аймагай колхозууд ногоон тэжээлдэ хэрэглэхын тула оройдоол 60 гектар талмай дээрэ тарилга хэбэ.

Тиигэжэ үнеэдтэ зунай эхеэр нэмэлтэ тэжээл үгэхын тула тарилга хэлгэ таhалдуулагдажа байна.

Ямар шалтагаанhаа ногоон тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ тарилга удаарнаб гэхэдэ, хамагай түрүүндэ, энэ шухала хэрэгтэ колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй түрүүшээр ёhо тэдысэ хандаhан дээрэhээ зунай бэлшээридэ дүтэ шадар тарилгын газар бэлэдхээгүй байшоо hэн. Тиихэдэ, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд урда мэтэ нэмэлтэ тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ тарилгын ехэ туhатай байhые ушөө ойлгоногүй гү, али тоодоггүй байhан зангаараа гээшэ ха. Жэшээлхэдэ, мал олонтой Молотовой нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь С. Б. Билдуев), «Путь коммунизма» (түрүүлэгшэнь Е. Н. Холбоев) болон бусад зарим колхозууд нэмэлтэ тэжээлдэ хэрэглэхын тула майн түрүүшын хахадта нэгэшье гектар тарилга хээгүй.

Ушар иимэhээ нэмэлтэ тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ тарилга хэлгые түргэдхэхын тула аймагай хүтэлбэрилэгшэд хойшолуулашагүй хэмжээ абаха зэргэтэй.

Г. Данзанов.

Эрхим тугалшан

Дулсан Жанаева колхозойнгоо hүнэй-товарна фермын 24 тугал даажа абаад, түлжүүлжэ байдаг. Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тугалшадай дунда тэрэ эрхим ажалаараа шалгарhаар үнинэй. Тэрэнэй даажа байдаг тугалнууд хододоо сэбэр, садхалан ябадаг. Тугалнуудтаа Дулсан үдэр бүри хахад килограмм hайхан үбhэ эдюулдэг, 4 литр машиндагдаhан гү, багануудтань хэды hаратай болоhыень, томо багыень харалсажа, машиндагдаагүй үдхэн hү уулгадаг юм. Гадна, мүн лэ нооhыень, томо багыень харалсажа, тугал бүхэндэ үдэртөө 250 граммhаа килограмм хүрэтэр комбинированнэ тэжээл эдюулдэг байна.

Мүнөө дулаан боложо, тэрэ тугалнуудаа түрүүшын ногоондо бэлшээжэ эхилэнхэй.

А. Шергина.

Колхозой барилганууд

Закаменай аймагай «Сталинай зам» колхоз ехэ барилгануудые хэнэ. Эндэ электростанци, пилорама хүдэлнэ. Мүнөө нүхэд Жалсанов, Дашиев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг барилгын бригаданууд колхознигуудай орохо 10-аад гэр, малай типовой байрануудые барижа байна. Мүн Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз жэл ерэхэ тудам ажал ехэтэй хүдэлмэрэе механизацилна. Мэнэ hаяхан эндэ пилорама тодхогдожо, барилгануудта хэрэглэгдэхэ модо хюрөөдэнэ.

П. Очиров,
Ф. Цыденжапов.

Гахайн мяха 3 дахин ехээр абахын түлөө

...ажахын продуктнуудые ...тушаа партиин XX съез...хараалhан хэмжээе болзор...урид дүүргэхэ гэhэн бүгэдэ... мүрысөөндэ өрөлеожэ, ма...агай колхозууд нилээд hайн ...гүүдые туйлажа байна.

...жэлэй эхиндэ «Коммунизм» ...ойхид доторойнгоо арга бо...е тооложо үзөөд, гахайн мя...гые 1956 ондо урда жэлэй...гурба дахин ехэдхэхэ гэхэ гү, ...рэндөө 780 центнерhээ доошо ...ахайн мяха тушааха гэhэн ... гаргаа hэн. Энэ колхозой ...ябуулганууд ганцахан ай...омнай бэшэ, харин республи...олхозуудта мэдээжэ болонхой. ...агай колхозууд «Коммунизм» ...ойнгоо үүсхэлые ямараар ...эб гээд хараад үзэе. Жэ...эдэ, «Искра» колхоз урда жэл... гахай үсхэбэрилхэ хэды ехэ ...боломжотой байбашье, энээн ... бага анхарал гаргадаг бай... Колхозойнь правлени энэ олзо ...ехэтэй hалбаряа саашань ...хын түлөө хэмжээ абадаггүй ... Ажахын үнгэрhэн жэлдэ энэ ...ой гахайн фермэ хүсэд hайн ...удаар үшөө хангагдаагүй ... Ехэнхидээ томо эхэ гахай... түрүүлжэ поршоонхонуудые ...лэ, залуу эмэ гахай ороондо ...гүй hэн. Тиимэhээ гахай...шье олон болодоггүй, гүрэн...аншье багаар тушаагдадаг ... Тиигэжэ 1955 ондо колхоз ...hөө 7—7 поршоонхо аба... центнер гахайн мяха гүрэн...шааhан юм.

...колхознигууд партиин XX ... шиидхэбэринүүдтэй танилсаха зуураа, бүхы арга боломжоёо бүрин элирүүлжэ, гахайн мяха абалгые 4 дахин ехэ болгохо гэжэ шиидэhэн байна. Энэ нэн түрүүн «Коммунизм» колхозой жэшээгээр, томо эхэ гахайнуудые жэл соо хоёр дахин түрүүлхэ, мүн залуу гахайнуудые олоорнь түрүүлхэ аргаар туйлагдаха юм. Тиигэжэ жэл соо 63 эхэ, 80 залуу эмэ гахайнуудhаа мянгаhаа үсөөн бэшэ поршоонхо абаха байна. Мүнөө энэ колхоздо 484 поршоонхо гол эхэ гахайнуудhаа абтаа, мүн залуу эмэ гахайнуудhаань 128 поршоонхо абтаhан байха юм.

Колхозой правлени гахайнгаа фермые тэжээлээр хүсэд хангахын тула шухала хэмжээ абаhан байна. Мүнөө фермэ дээрэнь концентрат, минеральна тэжээл ехээр бэлдэгдэнхэй. Энэ тэжээлынь түсхай рационоор гаргашалагдадаг. Имагтал тэжээлэй hайнаар буйлуулагдажа үгтэдэг дээрэhээ нэгэшье толгой гахай гарзалнагүй. Жэшээнь, гахайшан С. Серебренникова даажа абаhан эхэ гахайнуудhаа 9—9 поршоонхо, М. Горюнова 8—8 поршоонхо абаад, нэгыеньшье гарзалуулангүй түлжүүлнэ. Эдэнэр гахайнуудаа hайнаар эдеэлүүлхэhээ гадна, hайнаар харууhалдаг.

«Искра» колхоз энэ жэлдэ 600 центнерhээ доошо бэшэ гахайн мяха гүрэндөө тушааха уялга абанхай. Энэнь 1955 онойхиhоо 4 дахин ехэ юм. Тэдэнэй уялгаяа дүүргэхэнь лабтай. Юуб гэхэдэ, ажахын жэлэй эхинhээ хойшо 106 гахай шахалгада табижа, 112 центнер мяха гүрэндөө тушаагаа. Мүнөө энэ колхоз май, июнь hарада тушаахаар 275 гахай шахалгада табиhан байна.

Гүрэндэ тушаагдаха гахайнууд ехэнхидээ 120-оод килограмм тухайтай болоно. Жэшээнь, шахалгада табигдаhан гахайнуудые харууhалдаг гахайшан Е. Будинкова ажахын жэлэй эхинhээ хойшо 40 гахайе дундa зэргээр 120 килограмм болоторынь шахажа, гүрэндэ тушаагаа. Мүн гахайшан Е. Горюнова 42 гахай шахажа тушааhан байна.

Гахайн мяха абалгые химдаруулха тушаа тус колхозой правлени анхаралаа ехээр табидаг. Үбhэнэй гурил, машиндаhан hүн, силос гэхэ мэтын зүйлнүүд буйлуулагдажа, гахайнуудта үгтэнэ. Гадна, зунай сагта гахайнууд ногоо элбэгтэй газарта, түсхай лагерьта харууhалагдаха. Мүн хартаабха, горох, турнепс, кукуруза гэхэ мэтын культуранууд фермэ шадар таригдаха байна. «Искра» колхозой гахайшад ехэнхи тэжээлээ өөhэдынгөө хүсөөр бэлдэжэ абаха юм.

Аймаг соомнай мүн Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Победа», «Гигант» колхозууд үнинhөө хойшо гахай үсхэбэрилхэ талаар суурхаhан колхозууд гээшэ. Мүнөө эдэ колхозууд бии байгаа арга боломжонуудаа hайса хэрэглэжэ, гахайн мяха абалгые бүри ехэ болгохоёо тэмсэжэ байнхай.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 750 центнерhээ доошо бэшэ гахайн мяха гүрэндөө тушааха байна. Ажахын жэлэй эхинhээ хойшо 77 гахай шахалгада табижа, 98 центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаа. Мүнөө 150 гахай май, июнь hарада тушаагдахаар шахалгада табигдаа. Тиихэдэ намартаа шахахын тула гахайнуудайнгаа тоо толгойе олошоруулха байна. Иимэрхүү жэшээнүүд Сталинай, Кировэй нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта олон. Хэрбээ ажахын 1955 ондо аймагай колхозууд 1900 гахай шахажа, 878 центнер мяха гүрэндэ тушааhан байгаа hаа, энэ жэлдэ 7 мянга шахуу гахай шахалгада табижа, дунда зэргээр 60 килограммhаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха юм.

«Коммунизм» колхозой үүсхэлээр аймагай бүхы колхозууд гол эхэ гахайнуудаа хоёр дахин түрүүлдэг, мүн намартаа шахалгада табигдаха залуу гахайнуудые олоор түлжүүлжэ, түрүүлдэг болоо. Мүнөө колхозуудта 744 гол ехэ гахайн 474-ниинь түрөөд, тэдэнэй 335-ниинь дахин ороондо оруулагдаhан байна. Колхозуудтамнай мүн 270 залуу гахай ороондо оруулагдаа.

Хэрбээ урда жэлнүүдтэ колхозууд гахайнуудаа олоор хороодог, иишэ тиишэнь худалдадаг hаа, мүнөө тиихээ болиhон байна. Гадна, колхоз бүхэн гахайнуудаа зунай сагта hайнаар харууhалхын тула зунай байрануудые бэлдэнэ, фермэ шадарай участогуудта кукуруза, люцернэ, горох, турнепс, хартаабха, овёс тарина. Эдэ культурануудай зарим поли дээрэ гахайнууд адуулагдаха юм. Иигэжэ харууhалхада гахайнууд таргалхадаа hайн байдаг.

Гэбэшье, гахай үсхэбэрилгэдэ анхаралаа хүсэд табидаггүй колхозууд бии. Жэшээлхэдэ, Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз оройдоо 30 томо эхэ гахайтай. Ажахын 6 hара соо тэдэнэй оройдоо 5-ниинь лэ түрэhэн байна. Эндэ нэгэшье толгой залуу эмэ гахай үгы. Колхозой правлени болон партийна эхин организаци энээн тушаа ямаршье хэмжээ абаагүй. Энэ колхоздо гахай олоор, hайнаар үсхэбэрилхэ арга бии. Теэд мүнөө болотор фермэдээ hайн гахайшадышье табидаггүй, гахайн байрашье муутай байhаар. Тус колхоз энэ жэлдэ нэгэшье центнер мяха тушаагаагүй, тушаахаар бэлдэнэшьегүй.

Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ колхоз иимэрхүү байдалтай. Эндэ олон жэл соо азарга гахайнуудынь hэлгэгдээгүй, тэрээн дээрэhээ түрэлхи шуhан холигдожо, өөдэгүй, муу поршоонхонууд абтана, тиигээд олоороо гарзална. 6 hара соо 69 гахай үхөө, мүн энэ үе соо оройдоо нэгэ гахай гүрэндэ тушаагдаа. Тиихэдэ залуу эмэ гахай олоор барихын түлөө хэмжээ абтаагүй.

Иимэ дутагдалнууд юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, нэн түрүүн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ олзо доход ехэтэй hалбарияа саашадань хүгжөөхын түлөө багаар оролдоно. Түрүү колхозуудай дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ тушаа тэдэ бодотоор тэмсэнэгүй, гахай үсхэбэрилгэhөө ямар ашаг олзо абтахаб гэжэ тоолоно үзэдэггүй байна. Энээндэ мүн МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүн зоотехнигүүд ехэхэн зэмэтэй.

Гахай үсхэбэрилгэдэ, шахалгада бии байhан дутагдалнуудаа дары усадхажа, түрүү колхозуудай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэ зэргэтэйбди. Тиигээ hаа, энэ жэлдэ гахайн мяха абалгые нилээд ехэ болгожо, 1957 ондо аймаг соогоо абтаха мяханай 50 процентыень гахайн мяхан болгожо шадахабди.

Г. КАРАМАНОВ,
Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Советскэ армиин сэрэгэй албахэгшэд ГДР-һээ гэртээ табигдажа байна

БЕРЛИН, майн 20. (ТАСС). 1,2 миллион хүнөөр СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй тоое хорооho тухай, Германска Демократическа Республикын территори дээрэшье байгаа зарим частьнуудые тарааха тухай Советскэ Правительствын шиидхэбэриин ёhоор, Советскэ Армиһаа табигдаһан шэнэ бүлэг сэрэгэй албахаагшад үсэгэлдэр Бранденбургһаа Советскэ Союзаа бусаба гэжэ немецкэ демократическа хэблэл мэдээсэбэ.

Советскэ сэрэгэй албахэгшэдые үдэшэхын тула Бранденбургын, мүн тэрэнэй ойро шадархи 3 мянгаад ажалшад сугларба. Предприятияа һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө советскэ ханинартаа Бранденбургска булад-прокатна заводой хүдэлмэришэдэй делегаци халуун баясхалан хүргэбэ.

Ажалшадай зүгһөө үгэ хэлэһэн СЕПГ-эй Бранденбургска районно комитедэй секретарь В. Буллей Эхэ орондоо амар мэндэ бусахыень, СССР-эй зургаадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ амжалтануудые туйлахыень гэртээ табигдаһан советскэ сэрэгшэдтэ хүсэһэн байна.

Үнэн зүрхэнһөө, халуунаар үдэшэжэ байһанайнь түлөө Бранденбургын хүн зондо гэртээ табигдаһан сэрэгшэдэй зүгһөө советскэ офицернүүд һайшаал хүргөөд, мордохо дээрээ бэлэгүүдые тэдээндэ барюулаа.

Вьетнамай Демократическа Республикада нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэгдэбэ

ХАНОЙ, майн 20. (ТАСС). Президент Хо Ши Минай хүтэлбэри доро майн түрүүшын 10 хоногой туршада боложо үнгэргэгдэһэн Вьетнамай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй заседани тухай коммюнике «Нян зан» газетэдэ мүнөөдэр толилогдобо. 1956 оной нэгэдэхи кварталай туршада гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай ДРВ-гэй правительствын дэргэдэхи түсэблэлгын комитедэй элидхэл энэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Ороной арадай ажахын элдэб һалбаринуудта һайшаалтай үрэ дүнгүүд туйлагдаа: хабар ургасаа үгэхэ рис тариха түсэб, мүн бусад культурануудыешье тариха түсэб гүйсэд дүүргэгдээ гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Продукци бүтээн гаргаха түсэбөө промышленна предприятинууд дүүргээ, тиихэдэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэһэншье зарим предприятинууд бии. Рис, дабһан, бүд, керосин гэхэ мэтэ түрүүшын хэрэгсэлэй зүйлнүүдэй үнэ сэнгүүд тогтууритай болгогдоо. Транспорт ба хэлхеэ холбооной талаар горьтойхон амжалтанууд туйлагдаа. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха хэрэг амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ байна. Медицинскэ туһаламжа хүн зондо үзүүлхэ ехэ хүдэлмэри дэлгэрүүлэгдэнэ.

Советскэ хүдэлмэришэд Хитад ханинартаяа дүй дүршэлөө андалдана

ПЕКИН, майн 21. (ТАСС). Майн эхеэр боложо үнгэргэгдэхэ үйлэдбэриин түрүүшүүлэй бүхэхитадай конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсахын тула промышленностиин элдэб һалбаринуудай түрүү хүдэлмэришэдэй хэдэн делегацинууд Советскэ Союзһаа Хитад ошобо гэжэ энээнһээ урда тээ мэдээсэгдэһэн байгаа.

Дүй дүршэлөө иигэжэ халан абалсаха ябадалай гайхамшаг үрэ дүн үгэжэ эхилһые Хитадай хэблэл үдэр бүхэндэ харуулна. Советскэ элитэ металлург Анкудиновай түргэн хайлуулгын методые Чунцинска металлургическа заводто хэрэглэһэнэй ашаар Хитадта шэнэ рекорд туйлагдаа—зэд 14 час 13 минута соо гэхэ гү, али 10 час 42 минута урданайхиһаа түргөөр хайлуулагдаа.

Хүдэлмэриингөө арга методые Шанхайн хүдэлмэришэдэй үмэнэ сололто фрезеровщик Леоновой харуулһан тухайда мэдээсэгдэнэ. Тэрэнэйнь һүүлээр шанхайска станок бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Чжан Чуань-сянь энэ арга методыень хэрэглэжэ, үйлэдбэриингөө бүтээсые 7,5 дахин дээшэлүүлэө.

Хүдэлмэриингөө советскэ методүүдые нүүрһэнэй комбайнын машинист Демидович гэгшын харуулжа үгэһэнэйнь һүүлээр Кайлуньска нүүрһэнэй шахтануудай нэгэ копиин шахтернууд ажалайнгаа иормые 67 процент дээшэлүүлэө.

Ги Молле Париж бусаба

ПАРИЖ, майн 20. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёhоор, мүнөөдэр гринвическэ сагаар 15 час 05 минутада, московско сагаар 18 час 05 минутада Франциин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ги Молле Москваһаа Париж бусаба.

Париж ерэмсээрээ Ги Моллейн хэһэн мэдүүлгэ

ПАРИЖ, майн 20. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёhоор, Москваһаа Париж ерэмсээрээ Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ги Молле аэропорт дээрэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ иигэжэ мэдүүлбэ:

«Франко-советскэ хэлсээнүүдһээ бодото ямаршье үрэ гарахагүй гэжэ хэлсэдэг этигэл ядагша хүнүүдэй һаналай бүтөөгүй байһаниинь зол болоно.

Мүнөө үшөө бии байгаа, зүгөөр дадхуулһаар үгы боложо байһан бэе бэедээ этигэлсэдэггүй оршон байдалые усадхаха хэрэгтэ эдэ хэлсээнүүд туһалба гэжэ этигэн, би өөрөөшье, минии ханинаршье, бусабабди».

«Иигэжэ бэе бэедээ ошолсохо гээшэ эб найрамдалай хэрэгтэ туһатай гэжэ гүйсэд этигэнэб» гээд Ги Молле нэмэжэ хэлэхэ зуураа, «бэе бэетээ иигэжэ уулзажа байха шухала» гэжэ мэдүүлбэ.

Ябажа ерэһэнэйнгээ дүнгүүд тухайда республикынгаа президент Рене Коти гэгшэдэ, мүн правительстводаа мэдээсэхэб гэжэ Ги Молле хэлээ.

Норвежскэ комсомолой съезд

ОСЛО, майн 20. (ТАСС). Үсэгэлдэр Осло городто норвежскэ комсомолой ээлжээтэ 27-дохи съезд нээгдэбэ. СССР-эй, Польшын, Чехословакиин коммунистическэ залуушуулай союзуудай түлөөлэгшэд, скандинавска бусад оронуудай, Германска Демократическа Республикын, Индиин залуушуулай коммунистическэ союзуудай түлөөлэгшэд, залуушуулай Бүхэдэлхэйн демократическэ федерациин түлөөлэгшэ айлшад болон съезд дээрэ байлсана.

Тоосоото элидхэл түрүүлэгшэ Арне Иоргонсен хэбэ.

«Залуушуулай нэгэдэлэй түлөө, жаргалта һайн ерээдүйн түлөө» гэһэн лозунг доро съезд үнгэргэгдэжэ байна.

Лисынмановска правительство тушаалһаа бууба

ПХЕНЬЯН, майн 20. (ТАСС). Сеулһээ мэдээсэгдэһэнэй ёhоор, Урда Корейн министрнүүдэй кабинет тушаалһаа бултадаа бууха тухайгаа мэдүүлгэ мүнөөдэр президент Ли Сын Манда барюулба.

Тушаалһаа бууха ушарынь юун байгааб гэхэдэ, энэ жэлэй майн 15-да Урда Корейдэ болоһон президентскэ һунгалтануудай дүнгүүдэй мүнөөнэй правительствода ехэ гажа буруу байһан ябадал болоо ха гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Һунгагшадаа айлгаа занаашьеhаа, 1952 ондо болоошо һунгалтаһаа һураггүй үсөөн голос энэ һунгалтын үедэ Ли Сын Манай абаһаниинь, мүн вице-президентын тушаалда һууха ёhотой лисынмановска кандидадай үсөөн голос абажа, энэ тушаалаа оппозиционно «демократическа партиин» кандидадта алдаһаниинь мэдээжэ.

Чилиин компартиин түрүүлэгшэ түрмэдэ хаагдаба

НЬЮ-ЙОРК, майн 20. (ТАСС). Сант-Ягоһаа Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёhоор, үсэгэлдэр полици Чилиин коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ Элиас Лафферт гэгшые түрмэдэ хааба.

Болгарида научно-шэнжэлэлгын атомна центр баригдажа эхилбэ

СОФИ, майн 21. (ТАСС). Болгарска телеграфна агентствын дамжуулһанай ёhоор, Болгарида научно-шэнжэлэлгын атомна центр баригдажа эхилбэ. Эндэ болгарска эрдэмтэд атомна наукые хүгжөөхэ, амгалан зорилгоор атомай хүсые ашаглаха хэрэгтэ өөһэдынгөө оруулалта хэхын тула ядерна физикын талаар шэнжэлэлгэ хэжэ шадаха болоно.

Принц Нородом Сианук Европо ошобо

ПАРИЖ, майн 20. (ТАСС). Парижска радиогой мэдээсэһэнэй ёhоор, Камбоджын премьер-министр байһан принц Нородом Сианук мүнөөдэр Камбоджиһоо Париж ниидэбэ. Париж ошохо замдаа Нородом Сианук Делидэ тогтожо, Индиин премьер-министр Нерутэй золгохо юм. Париж хүрэһэнэйнгээ һүүлээр Нородом Сианук Испани, Польшоор ябаад, удаань Советскэ Союзай ба Чехословакиин правительствонуудай уряалаар Москва, Прага ерэхэ юм.

Американска ба английска хэдэн фильмнүүд Индидэ харуулагдахагүй гэжэ хоригдобо

ПАРИЖ, майн 20. (ТАСС). Делиһээ Франс Пресс агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёhоор, майн 19-дэ индийскэ правительство Африка тухай 6 американска ба 2 английска фильмые Индидэ харуулахагүй гэжэ хорибо.

Африкын арадуудай заншал бодолые доромжолһонойнь түлөө эдэ фильмнүүдые харуулха ябадал хорижолхо гэһэн шиидхэбэри абтаа ха.

Английска сэрэгэй самолёт бутаран унаба

ПАРИЖ, майн 21. (ТАСС). Гонконгһоо Франс Пресс корреспондентын мэдээсэһэнэй ёhоор, Гонконгһоо таба миль тухай газарта английска сэрэгэй самолёт үсэгэлдэр бутара унаба. Пилодынь үхөө.

Самолёт модон барилганууд дээрэ унажа, гал аюул тохёолдуулаа. Хүн зоной дунда гэмэлтэгшэдшье бии.

Сириин хүн зоной тоо

БЕЙРУТ, майн 20. (ТАСС). Сирийскэ хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёhоор, 1956 оной январиин 1-дэ Сири 3.756 мянган хүн зонтой байгаа.

Хүүгэдэй концерт

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр бурят драмын театр соо хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулида һурагшадай 1955—1956 оной һуралсалай жэлэй тоосоото концерт болоо.

Концертын урда тээ Хүүгэдэй хүгжэм зохёолгын конкурсда хабаадалсажа, һайн сэгнэлтэ абаһан һурагшадта шангууд барюулагдаа. 2-дохи классай һурагша Бэлла Хаокова «Дальбараануудай хатар» гэһэн хүгжэм зохёожо, түрүүшын шанда хүртөө. 4-дэхи классай һурагшад Наташа Афанасьева, Алла Сыклен гэгшэд—2-дохи шанда, Галя Батуева, Дарима Аюшеева, Цэрэгма Уланова—3-дахи шан абаа. Мүн тэрэшэлэн 4-дэхи шан дүрбэн хүндэ, урмашуулгын шан 2 хүндэ үгтөө.

Шангуудые барюулгын удаа һурагшадай хүсөөр концерт табигдаһан байна. «Сурьяан» гэжэ болгарска арадай дууе хоор ехэ гоёор дуулаба. Хоёрдохи классай һурагша Дарисо Цыдынжапова, 3-дахи классай һурагша Дарима Цыремпилон гэгшэд Роммын «Росинки» гэжэ зохёолые шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, шагнагшадые баярлуулаа. Мүн һурагшад Леня Спектор, Оля Кузьмина, Светлана Атутова, Эля Софонова болон бусад сэдьхэл хүдэлгэмэ һайханаар хүгжэмүүдые наадаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо) 1. Училищиин хоор. 2. Хоёрдохи классай һурагша Лида Яшкиева Бетховенэй «Сурок» гэжэ дууе скрипкээр наадажа байна. 3. (зүүн гарһаа) хоёрдохи классай һурагша Дарисо Цыдынжапова, гурбадахи классай һурагша Дарима Цыремпилон рояль дээрэ наадажа байна.

С. Доржиевай фото ба текст.

СПОРТ

Футбол

РСФСР-эй арадуудай спартакиадада хабаадалсахаар бэеэ бэлдэхын тула нүхэрэй ёhоной уулзалга хэхээ БМАССР-эй футболистнарай суглуулагдамал команда Иркутск мордобо. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр манай футболистнар Иркутскын командатай уулзаа. Үсэд шанга наадан эдэ хоёр командануудай тэнсүү хүсэтэй байһые харуулба. Наадан 0:0 тоотойгоор дүүрэө.

Залуушуулай һайндэр

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ залуушуулай фестивальда зорюулагдаһан спортын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр хүнгэн атлетикээр, велосипедээр, городкигаар, волейболоор, футболоор мүрысөөнүүд болоо. Мүрысөөндэ хамта 500 шахуу спортсменүүд хабаадалсаба. Тэрэ тоодо волейболой 23 команда, городки шэдэгшэдэй команда, футбольно 17 команда байгаа.

Велосипедээр 25 километртэ болоһон мүрысөөндэ эрэшүүлэй дундаһаа Головин (ПВЗ), эхэнэрнүүдэй дундаһаа 5 километрын урилдаанда Конобеева (ПВЗ) түрүү һууринуудые эзэлээ.

Залуушуул — һурагшадай дунда велосипедээр болоһон урилдаанда Железнодорожно техникумэй студентнэр Нагин, Костылева гэгшэд шалгараа.

Волейболистнуудай дунда болоһон мүрысөөн ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Үсэд шанга наадан үүсхэжэ ПВЗ-гэй модельнэ цехын команда нэгэдэхи, паровоз хабсаралгын цехын волейболистнар—хоёрдохи һууринуудые эзэлээ.

Городки шэдэлгээр ПВЗ-гэй модельнэ цехын команда шалгараа.

Шатаршадай уулзалгада 56 хүн хабаадалсаа. Дондубон баранине шүүжэ, түрүү һуури эзэлбэ.

Футболистнуудай хоорондо мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Шатар

Улан-Удэ городто олон хүнэй хабаадалгатай шатарай турнир боложо дүүрэбэ. Энэ турнирта 106 хүн хабаадалсаа. Үсэд шанга наадан удаа «Байкал» гэжэ һайндурай спортивна общиествын шатаршан Н. Житомирский баранине шүүжэ, түрүү һуури эзэлээ.

А. Шуми...

Газар уһалалга—баян ургаса абаха шухала нүхэсэл

МТС туһалха аабза гэжэ найданабди

Ниитын малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаагүй сагтаа ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ бэрхэтэй. Нёдондо сабшалангай ургасын муу байһан ушарһаа малаа үбһэ тэжээлээр оройдоол 24 процент хангаһан байнабди. Мүнөө жэлдэ манай колхозой правлени, партийна организаци малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тулада хамагай түрүүндэ тэжээлэй һайн база байгуулха гэжэ шиидээ.

Үшөө үбэл байхада үбгэдые суглуулжа, хаана ямар сабшалангай талмайе уһалжа боломоор гээшэб гэжэ хөөрэлдэһэн байгаабди.

— Шэбэр гэжэ сабшалангай газарта һайрамай уһа тогтоогоод, наг шэбхэ гаргажа, гурбан зуу гаран гектар уһалха арга бии. Өөрынгөө нүхэд Даша, Пылдоржи Лхасаруновуудтай, Цэдэн Ленхоев, Даба Болхоевтай хамтадаа тэрэ талмайе уһалхаб,—гэжэ 74 наһатай үбгэн колхозник Будажап Лхасарунов мэдүүлээ һэн.

Тиин газарай хүрыһэнэй үшөө гэдээгүйдэ үбгэн луговодууд гал түлижэ байгаад, 900 метр утатай канава модон соогуур малтажа, уһа урадхуулаа. Тиигэжэ эдэбхитэй колхозниигууд 300 гаран гектар сабшалангай газар уһалаад байна. Гадна, эдэ үбгэд үбэлэй сагта 500 тэргэ наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаа.

Мүн Бүтүү гэжэ нютагта 60 наһатай үбгэн колхозник Нима Базарович Аюшеев 50 гектар сабшалангай талмайе бургааһа модонһоо сэбэрлээд, һайрамай уһаар уһалаа.

Колхозой 20-ёод мянган толгой малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ. Энэ 400-гаад гектар сабшалан уһалхадаашье, түсэбөөр хараалагдаһан тэжээл хүсэд бэлдэжэ шадахагүй байнабди. Манай колхозой газар дээгүүр Сэлэнгэ мүрэн, Хёлго гол урдажа гарана. Ехэнхи сабшаламнай тэрэ голнуудай эрье шадар байдаг. Тиимэһээ насос олоор табибал, хэдэн зуугаад гектар талмай уһалха арга бии.

Гэбэшье, энэ шухала хэрэгтэ Сүхын МТС-эй директи һаналаа оройдоошье табинагүй. Зуугаад гектар сабшалангай талмайе шугы бургааһанһаа арилгаха хэрэгтэй. Теэд МТС-эй кусторез мүнөө болотор заһагдаагүй байһаар.

Сүхын МТС манай колхоздо насосуудые табижа, сабшалангаа уһалха, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэмнай бодото туһаламжа хүргэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Г. Дандаров,
Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Үбһэ ногоо элбэгээр ургуулхын түлөө

Манай Калининай нэрэмжэтэ колхозой эдлэдэг газар дээгүүр Сэлэнгэ мүрэн урдажа гарадаг юм. Хэды ехэ уһан миин ошоно гээшэб. Тэрэ уһые хэрэглэжэ, дүтын сабшалангай, тарялангай газарые уһалха һанаан байбашье, заяамнай хүрэдэггүй һэн.

Харин мүнөө жэлдэ колхозой правлени уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ, Сэлэнгэ мүрэнэй ба тэрэнэй татуурнуудай эрье зубшан насосуудые табижа, урдань уһалагдадаггүй сабшалангай талмайе уһалха гэжэ шиидэһэн байна.

Мүнөө үедэ сабшалангай 350 гектар, кукурузын 20 гектар талмай уһалагдаад байна. Энээндэ Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй һурагшад ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

Колхозой луговод Очир Гуржапов 60 гаран наһатай. Тиигэбэшье, мүнөө жэл 150 гектар сабшалангай талмайһаа га бүриин 12 центнер, 150 гектар талмайһаа га бүриин 10 центнер ургаса хуряаха уялга абанхай.

Иигэжэ насосуудые олоорнь табижа, ногооной ургаса дээшэлүүлхэ, малай тэжээлэй база һайжаруулха байнабди.

П. Дагбаев.

Нүүдэл насосно станци

Үндэр баян ургаса жэл бүри абаха хэрэгтэ тарялан, сабшалангые уһалха гээшэ угаа ехэ удхашанартай.

Манай республикада гол горхонуудай элбэгшье һаань, энэ арга боломжо тон багаар хэрэглэгдэнэ. Үндэр эрьетэй голой уһан бүри ашаглагданагүй. Гэхэ зуура, һүүлэй жэлнүүдтэ оронoймнай олон колхозууд ямаршье голой эрьедэ насосуудые тодхожо, газараа уһалдаг болонхой.

Насос табижа уһа гаргахадаа тэрэниие нэгэ газартань байлгажа гү, али уһанай эрье зубшуулан шэрэжэ ябаад хүдэлгэдэг юм. Мүн энэ арга хэрэглэн ургасые бороздагаар гү, али уһа сасажа уһалхада ехэ һайн.

Мүнөө манай промышленность «ПНС-Т-2», «6НДВ», «ПНС-130-63» маркын нүүдэл насосно станцинуудые бүтээн гаргана. Энэ насосно станци рама дээрэ суутань хабсарһан «6НДВ» гэжэ 2 насосһоо бүридэнэ. Энэ станци уһа һородог нэгэ сорготой. Уһа түлхихэ патрубогтань задалагдадаг соргонууд залгаатай. Гадна, рама дээрэнь редуктор, вакуум-бачок болон хэрэгсэлэй хайрсаг тааруулаатай. Редуктор хадаа насосой голой эрьелдэсые түргэдхэхын тулада, мүн вакуум-бачогынь центробежнэ насосто уһа эюулхын тулада байдаг.

Эдэ станцинууд «ДТ-54», «КД-35», «Беларусь» болон бусад маркын тракторнуудай хүсөөр хүдэлгэгдэдэг. Тэрэшэлэн «С-80» трактораар хүдэлгэхэдэ болохо.

Гол горхондо тэдэниие табихадаа уһа һородог клапаниинь уһанда хүсэд шэнгээгээд байха ёhотой. Һүүлээрнь уһа түлхидэг штуцерай хаалтые бүхөөр хаажа, уһа һородог соргын ба центробежнэ насосой камер соохи агаарые вакуум-бачогой хүсөөр һорожо абадаг. Уһа хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр насосые хүдэлгэжэ захалаад, уһа түлхидэг штуцерай хаалтые байн байтараа нээхэ хэрэгтэй.

Нүүдэл насосно станци час соо 250—350 кубометр уһа өөрһөө дээшэ 15—30 метрын үндэртэ гаргажа шададаг юм. Насосно станци сүүдхэдээ 18 час хүдэлхэдөө уһалууриин газарай гектар бүридэ 600 кубометр нормотойгоор уһа гаргажа, 3—10 гектар газар уһалжа шадаха байна.

Уһалуурида хэрэглэгдэдэг нүүдэл насосно станцинууд юрын түхеэрэлгэтэй. Тэрэниие зүбөөр хэрэглээһаа, гол горхон дээрэ томо томо хаалтануудые барихашье хэрэггүй юм. Нүүдэл насосно станцинуудай хүсөөр газар уһалхада гаргашань тиимэшье ехэ бэшэ. Нүүдэл насосно станци 12100 түхэриг сэнтэй.

Тиимэ станцинуудые худалдажа абаха гэбэл, колхозууд «Сельхозснаб» гэжэ республиканска контородо эдтэнһээ мэдүүлгэ бариха ёhотой.

В. Е. Козлов, инженер-гидротехник.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00770. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2797.